

Henriikka Suominen

YMPÄRISTÖKARTOITUKSESTA YMPÄRISTÖJOHTAMISEEN
CASE HOTELLI RANTASIPI EDEN

Matkailun koulutusohjelma

2008

YMPÄRISTÖKARTOITUKSESTA YMPÄRISTÖJOHTAMISEEN CASE HOTELLI RANTASIPI EDEN

Suominen, Henriikka
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Matkailun koulutusohjelma
Joulukuu 2008
Renfors, Sanna-Mari
UDK: 504, 640.412
Sivumäärä: 70

Asiasanat: ympäristönsuojelu, ympäristöjohtaminen, ympäristöjärjestelmät

Opinnäytetyöni tavoitteena oli valmistaa ympäristökartoitus ja pyrkiä antamaan käytännön ideoita siitä, miten ympäristökartoitusta voitaisiin käyttää ympäristöjohtamisen työkaluna Rantasipi Edenissä. Tutkimustehtävänäni oli tehdä ympäristökartoitus ja pohtia käytännön ideoita siihen, miten tekemäni ympäristökartoitus voitaisiin nostaa ympäristöjohtamisen työkaluksi. Työtä lähestyttiin kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen näkökulmasta. Tutkimuksessa keskityttiin pohtimaan ympäristöjohtamisen hyödyntämistä ainoastaan Rantasipi Edenin näkökulmasta. Tutkimus aloitettiin toukokuussa vuonna 2008. Kesän aikana valmistui työn teoriaosuus ja ympäristökartoitus. Lopulliseen muotoonsa työ muotoutui syksyn 2008 aikana.

Opinnäytetyöni toiminnallisena osana tehtiin ympäristökartoitus Rantasipi Edenille. Ympäristökartoitus tehtiin hyödyntämällä strukturoitua haastattelua. Haastattelu tehtiin Rantasipi Edenin pitkäaikaiselle talonmiehelle. Toiminnallisen työn lisäksi työssä pohdittiin, miten vuosittain tehtävästä ympäristökartoituksesta voitaisiin siirtyä hyödyntämään ympäristöjohtamista. Asiaa selvitettiin myös strukturoidun haastattelun avulla, joka tehtiin Rantasipi Edenin johtajalle. Haastattelun avulla pyrittiin siis selvittämään Rantasipi Edenin johdon ajatuksia yrityksen ympäristöasioiden nykytilanteesta. Haastattelun avulla selvitettiin myös johdon näkemyksiä ympäristökartoituksen hyödyistä sekä suhtautumisesta ympäristöjohtamiseen.

Ympäristökartoitukseen koottiin Rantasipi Edenin ympäristöasioiden nykytilanne ja kehitysideoita siitä, miten Rantasipi Eden kykenisi huomioimaan ympäristön toimisaan entistä paremmin. Ympäristökartoituksen avulla Rantasipi Eden kykenee asettamaan itselleen ympäristötavoitteita sekä valmistamaan ympäristösuunnitelman. Ympäristöjohtamisen avulla Rantasipi Eden kykenisi huomioimaan ympäristön jokapäiväisissä toimissaan, eivätkä asetetut tavoitteet jäisi irrallisiksi muusta toiminnasta.

FROM ENVIRONMENTAL SURVEY TO ENVIRONMENTAL MANAGEMENT CASE HOTEL RANTASIPI EDEN

Suominen, Henriikka
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Tourism
December 2008
Renfors, Sanna-Mari
UDK: 504, 640.412
Pages: 70

Keywords: environmental protection, environmental management, environmental system

The aim of this study was to make an environmental survey of Rantasipi Eden in Nokia. In addition to a functional study, the study contemplated also ways to go over from an annually performed environmental survey to environmental management at Rantasipi Eden. The approach of this study was that of a qualitative survey. This study focused on ways to make good use of environmental management at Rantasipi Eden. The study was launched in May 2008. The theoretical part of the study and environmental survey were completed during the summer of the same year. The study was brought to an end in the autumn of 2008.

The environmental survey was made through a structured interview. The interviewee was the head janitor who has served Rantasipi Eden during many years. The study included also an interview with the Executive Manager of Rantasipi Eden. The aim was to learn the leadership's views about environmental concerns, about the benefits of an environmental survey and about environmental management by and large.

The environmental survey evolved into a summary of the current environmental situation, along with presenting some ideas about how Rantasipi Eden might take the environment better into account in their business activities. Assisted by an environmental survey, Rantasipi Eden would be empowered to assume and embrace environmental objectives and prepare an environmental management plan. The current study contemplated also the chances of Rantasipi Eden's assuming ideas of environmental management, as well as the benefits that would accrue to Rantasipi Eden should environmental management become part of their business plan. With the help of environmental management, Rantasipi Eden might take environmental concerns into account in their daily business, and the embraced goals and objectives would not be disconnected from other activities.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖN RAJAUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ	8
3 YRITYSESITTELY	10
3.1 Restel Oy:n ympäristöpolitiikka	10
3.2 Kylpylähotelli Rantasipi Eden	12
4 YMPÄRISTÖNÄKÖKULMAT MATKAILUALALLA.....	15
4.1 Ympäristösuojelun kehitysaskeleet.....	15
4.2 Kestävä kehitys matkailussa	17
4.3 Matkailuyritystä koskevat ympäristölait ja -luvat.....	20
5 YMPÄRISTÖJOHTAMINEN	22
5.1 Mitä ympäristöjohtaminen on	22
5.2 Miten ympäristöjohtaminen ilmenee yrityksen toiminnassa.....	23
5.3 Ympäristöjohtamisen edut ja hyödyt yritykselle.....	25
6 YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄT	30
6.1 Tunnetuimmat ympäristöjärjestelmät	31
6.2 Ympäristöjärjestelmän rakentaminen.....	32
7 TUTKIMUKSENI MENETELMÄVALINNAT, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	33
7.1 Toiminnallinen osuus opinnäytetyössäni	34
7.2 Puolistrukturoidun haastattelun tausta	37
8 YMPÄRISTÖASIOIDEN TILA RANTASIPI EDENISSÄ	38
8.1 Johdon näkemykset ympäristökartoituksesta ja ympäristöjohtamisesta	38

8.2 Hotellin ympäristökartoitus.....	41
8.3 Ravintolan ympäristökartoitus	50
9 TUTKIMUSTULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOIMINEN.....	55
10 POHDINTA	57
10.1 Ympäristökartoituksen onnistuminen	57
10.2 Ympäristökartoituksesta ympäristöjohtamiseen	58
LÄHTEET	61
LIITTEET	

1 JOHDANTO

”Niin yksittäisen ihmisen ja yrityksen, kuin koko ihmiskunnan taloutta ohjaavat monet mekanismit ja ympäristönäkökohdat. Luonnontalous asettaa reunaehdot kestäväälle toimintatavalle ja rankaisee näiden reunaehtojen ylittämistä. Tekemistä ohjaavat ympäristölainsäädäntö ja lukuisat kansainväliset sopimukset. Yhteiskunta pyrkii optimoimaan ympäristön käyttöä taloudellisilla ohjauskeinoilla, kuten erilaisilla veroilla, kaupattavilla päästöluvilla ja avustuksilla. Markkinoilla kuluttajat ovat alttiina yritysten markkinointiviestinnälle, jossa käytetään muun ohella ympäristöargumentteja. Toisaalta yritysten ja entistä enemmän muidenkin yhteisöjen on reagoitava asiakkaiden ja muiden sidosryhmien asettamiin eettisiin vaatimuksiin ja ympäristöasioiden hallinta on muodostunut keskeiseksi osaksi menestyksestä johtamista.” (Laukkanen 2005, 221.)

Opinnäytetyöni keskittyy ympäristön entistä parempaan huomiointiin kylpylähotelli Rantasipi Edenissä. Majoitusosalalla kilpailu kiristyy jatkuvasti. Ympäristön paremmalla huomioimisella majoitusyritykset kykenevät vastaamaan myös entistä paremmin asiakkaiden tiukentuviin vaatimuksiin. Tänä päivänä ei enää riitä, että yritys näennäisesti huolehtii ympäristöasioista. Asiakkaat ja sidosryhmät odottavat myös konkreettista näyttöä asioiden hoidosta.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tehdä ympäristökartoitus Rantasipi Edenille ja pohdita samalla käytännön ideoita siitä, kuinka ympäristökartoituksesta voitaisiin luontevasti siirtyä hyödyntämään ympäristöjohtamista. Ympäristöjohtamista ei ole toistaiseksi hyödynnetty lainkaan Rantasipi Edenissä, vaikka ympäristöjohtamisen muokkaaminen erilaisten yritysten toimintaan sopivaksi on kohtuullisen helppoa.

Aihevalintani tuli luontevasti esille eräässä keskustelussa kevään 2008 aikana ollessani Rantasipi Edenissä työharjoittelussa. Aloitin opinnäytetyöni tekemisen toukuussa 2008. Kun teoriaosuus oli hahmottunut, aloitin ympäristökartoituksen tekemisen.

Ympäristökartoituksen valmistuttua haastattelin vielä Rantasipi Edenin johtajaa Titta-Liina Gustafssonia, saadakseni selville Rantasipi Edenin johtoportaan ajatuksia ympäristöasioiden tämän hetkisestä hallinnasta sekä johdon suhtautumisesta ympäristöjohtamiseen. Opinnäytetyöstäni oli konkreettista hyötyä Rantasipi Edenille, koska toiminnallisena osana luovutin yrityksen käyttöön ympäristökartoituksen. Kokonaisuudessaan työ oli valmis joulukuussa 2008.

Opinnäytetyöni teoreettisessa osuudessa, kappaleessa seitsemän, tuon esille tarkemmin tutkimukseni kulun sekä menetelmävalintani. Teoriaosuudessa kerron ensiksi Restel Oy:n ympäristöpolitiikasta, jonka jälkeen esittelen kylpylähotelli Rantasipi Edenin. Yritysesittelystä siirryn esittelemään matkailualan ympäristönäkökulmia, ympäristöjohtamista sekä ympäristöjärjestelmiä. Teoriaosuuden jälkeen esittelen Rantasipi Edenin johtaja Titta-Liina Gustafssonille tekemäni haastattelun tulokset sekä Rantasipi Edenin ympäristökartoitukset, ensin hotellin näkökulmasta ja sitten ravintolan näkökulmasta.

Haluan heti opinnäytetyöni alkuun selittää lyhyesti muutaman työhöni keskeisesti liittyvän käsitteen, koska opinnäytetyöni sisältää hieman tuntemattomampia käsitteitä. Koen, että niiden selittäminen selventää oleellisesti työtäni.

Opinnäytetyöni on lähtenyt liikkeelle ajatuksesta, että ympäristön tilaa voitaisiin parantaa. Esille nouseekin ympäristönsuojelun käsite. Määritelmänä ympäristönsuojelu ei ole yksiselitteinen. Ympäristönsuojelun voidaan katsoa käsittävän kaikki toimenpiteet, joiden avulla pyritään suojelemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä (pääasiassa ihmisten itse aiheuttamilta haitallisilta vaikutuksilta), korjaamaan jo aiheutuneita haittoja ympäristölle sekä säästämään uusiutumattomia luonnonvaroja ja varmistamaan, että uusiutumattomia luonnonvaroja käytetään kestävästi. (Parviainen 1997, sanasto.)

Ympäristöjohtaminen on lyhyesti kuvailtuna se osa johtamista, joka koskee ympäristöasioita. Toisaalta toimivasti toteutettuna ympäristöjohtaminen ei ole irrallinen osa johtamista, vaan kaikki päätökset yrityksen sisällä tukevat ympäristönsuojelua. Ympäristöjohtaminen usein vaatii tuekseen ympäristöjärjestelmän. Ympäristöjärjestelmä

voidaankin määritellä järjestelmäksi, jonka avulla toteutetaan ympäristöjohtamista. (Sarkkinen 2006, 118.)

Ympäristöjohtamisen ja – järjestelmän pohjalta yritykselle usein muodostuu omanlaisensa ympäristöpolitiikka, jonka avulla yritys ilmaisee sitoutumisensa ympäristönsuojelun edistämiseen. Ympäristöpolitiikka määrittelee yrityksen päämäärät, joihin yritys pyrkii suojellakseen ympäristöä. Ympäristöpolitiikka myös konkretisoi yrityksen tavoitteet, joiden avulla yritys pääsee asetettuihin päämääriinsä. Ympäristöpolitiikka kokoaa yhteen myös yrityksen toimintatavat, joita yritys edellyttää niin itseltään kuin sidosryhmiltään. (Linnanen, L., Boström, T. ja Miettinen, P. 1994, 248.)

Opinnäytetyöni kannalta keskeisenä käsitteenä esille nousee myös ympäristökartoitus. Ympäristökartoitus tehdään vuosittain kaikissa Restel Oy:n omistamissa hotelleissa. Ympäristökartoituksen avulla yritys listaa vaikutuksensa ympäristöön ja asettaa itselleen tavoitteita seuraavalle vuodelle.

Opinnäytetyöhöni sisältyy kiinteästi myös kestävän kehityksen periaate, jonka määrittely tarkasti on varsin vaikeaa. Yleisimmin kestävä kehitys nähdään kehityksenä, joka ei vaaranna tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää tarpeitaan vähintään yhtä hyvin kuin nykyisten sukupolvien. Kestävä kehitys voidaan jaotella ekologiseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen kestävään kehitykseen. (Rohweder, 2004, 15.)

2 TYÖN RAJAUS, TAVOITE JA TUTKIMUSTEHTÄVÄ

Ympäristöjohtaminen perustuu ympäristöjohtamisen työkalujen hyödyntämiseen yrityksen toiminnassa ja ympäristön huomioimiseen johtamisessa. Opinnäytetyöni *tavoitteena* on tehdä ympäristökartoitus ja pyrkiä antamaan käytännön ideoita siitä, miten ympäristökartoitusta voitaisiin käyttää ympäristöjohtamisen työkaluna Rantasipi Edenissä. *Tutkimustehtävänäni* on tehdä ympäristökartoitus ja pohtia käytän-

nön ideoita siihen, miten tekemäni ympäristökartoitus voitaisiin nostaa ympäristöjohtamisen työkaluksi.

Valitsin ympäristöjohtamisen osaksi opinnäytetyöni tutkimustehtävää, koska mielestäni ympäristöjohtaminen toimii hyvin yrityksen ympäristöasioiden huomioonpohjana ja sitä kyetään muokkaamaan niin, että se sopii hyvin, erilaistenkin yritysten toimintaan. Ottamalla suunnan näyttäjäksi toimivan perustan, minun ei tarvitse aloittaa opinnäytetyötäni aivan puhtaalta pöydältä. Aiheesta on myös taustamateriaalia, joka on olennainen osa määriteltäessä hyvää opinnäytetyötä. Ottamalla ympäristökartoituksen osaksi ympäristöjohtamisen käsitettä, pyrin kehittämään ajatuksia siitä, miten vuosittain tehtävä ympäristökartoitus ei jäisi irralliseksi muusta toiminnasta. Näin myös osastojen päälliköt, jotka normaalisti tekevät ympäristökartoituksen, kokisivat, että heidän työpanoksellaan on merkitystä.

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi ympäristön ja ennen kaikkea sen parantamisen kahdesta eri syystä. Ensimmäinen ja tärkeämpi syy on suhtautumiseni ympäristöön. Koen vahvasti, että ympäristön tilaa voidaan parantaa ainoastaan, jos jokainen kantaisi oman kortensa kekoon. Toisena syynä on Rantasipi Edenin suhtautuminen yrityksenä ja osana Restel Oy:tä ympäristöön. Tiedän, että yrityksen perusarvoihin kuuluu ympäristön huomioiminen, mutta valitettavasti tämä ei näy selkeästi jokapäiväisessä toiminnassa. Toisaalta myös yrityksen työntekijät haluaisivat vaikuttaa paremman ympäristön rakentamiseen omalla työpanoksellaan.

Näiden henkilökohtaisten syiden lisäksi haluaisin opinnäytetyölläni tuoda esille sen, että ympäristöstä huolehtiminen ei nostane yrityksen kustannuksia, ainakaan pitkällä aikavälillä. Nykypäivänä yhteiskunnan vaatimukset ympäristön huolehtimisesta kohtaan ovat kasvaneet ja tämä asettaa myös yritykset uuden kilpailutilanteen eteen. Yritys siis saisi konkreettisia etuja panostamalla ympäristöön, esimerkiksi imagon parantumisella, kustannussäästöillä, asiakkaiden vaatimuksiin paremmin vastaamisella sekä yrityksen kilpailutilanteen kohentumisella.

3 YRITYSESITTELY

3.1 Restel Oy:n ympäristöpolitiikka

Restel Oy on Osuuskunta Tradeka-yhtymän tytäryhtiö. Restel Oy on Restel-konsernin hallinto- ja emoyhtiö. Restel Oy pitää sisällään niin hotelliketjuja kuin ravintolaketjujakin. Restel Hotel Groupiin kuuluu viisi hotelliketjua, joiden hotelleja on Suomessa yhteensä 45, kattaen 27 paikkakuntaa. Restel Hotel Groupiin kuuluvat kansainväliset Ramada, Grown Plaza Helsinki ja Holiday Inn- hotellit sekä kotimaiset Rantasipi- ja Cumulus- hotellit. Hotelliketjujen lisäksi Restel Hotel Groupiin kuuluvat Ikaalisten kylpylä sekä Hotelli Seurahuone Helsinki. (Restel konserni 2008. 2008.)

Hotellien lisäksi Restel Oy pitää sisällään myös ravintoloita, joita löytyy Suomesta lähes 300. Ravintoloista löytyy valinnanvaraa niin kaupungin sykkeen pubeista perheravintoloihin ja suurista tapahtumaravintoloista aina iltaravintoloihin. (Restel Oy:n vuosikertomus 2007. 2008.)

Vuonna 2007 Restel Oy:n liikevaihto oli 374 miljoonaa euroa, joka oli Restel Oy:n historian paras tulos. Verrattuna vuoteen 2006, kasvua oli 94,5 miljoonaa euroa eli 33,8 prosenttia. Restel Oy työllistää yli 4 700 ihmistä. (Restel Oy:n vuosikertomus 2007. 2008.)

Restel Oy on ottanut ympäristöä säästävän toiminnan yhtiön strategiaan jo vuonna 1995. Restel Oy on mukana Euroopan Unionin Energiatohokkuusprojektissa, jota Suomessa organisoi Kauppa- ja Teollisuusministeriö. Energiatohokkuusprojektin tavoitteena on vähentää energiankulutusta EU:n alueella 20 prosenttia vuoteen 2016 mennessä. Restel Hotel Groupin hotelleista mukana on 38 hotellia. Nämä hotellit ovat sitoutuneet vähentämään energiakulutustaan vuoteen 2016 mennessä 10 300 MWh:lla vuoteen 2005 verrattuna. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että energian kulutusta tulee vähentää 500 sähkölämmitteisen talon verran. (Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. 2008.)

Restel Hotel Group pyrkii kaikissa hotelleissaan päivittäisillä toimilla tukemaan ympäristön hyvinvointia. Kertakäyttöisten ja yksittäispakattujen tuotteiden käyttöä pyritään vähentämään jatkuvasti. Jokaisessa hotellihuoneessa on energiansäästöviestit asiakkaille, koskien esimerkiksi sähkön kulutusta huoneissa. Hotellihuoneisiin on myös asennettu veden virtauksen rajoittimet sekä huoneiden lämpötiloja seurataan ja säädetään päivittäin. Noin puolet kaikista Restel Hotel Groupin hotellihuoneista on savuttomia ja määrää pyritään lisäämään. (Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. 2008.)

Aamiainen on toteutettu Restel Hotel Groupin hotelleissa käyttämällä ympäristöystävällisiä pakkauksia ja tuotteiden laatuun pyritään panostamaan. Kertakäyttö- ja yksittäispakkauksia käytetään ainoastaan erikoistapauksissa. (Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. 2008.)

Restel Hotel Groupin hotelleissa jätteet pyritään lajittelemaan huolellisesti. Kierrätys on verkostoitunut tehokkaaksi ja toimivaksi. Tavarantoimittajien kanssa kehitellään uusia pakkaustapoja ja syntyvän jätteen kierrättämisestä on tehty sopimukset tavarantoimittajien kanssa. Tavarantoimittajien kanssa tehdään myös jatkuvaa kehitystyötä. Kaikissa hankinnoissa, niin isoissa kuin pienissäkin, otetaan huomioon tuotteen ympäristöarvot. (Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. 2008.)

Restel Hotel Groupin hotelleissa tehdään vuosittain ympäristökatselmus, joka pitää sisällään ympäristökartoituksen ja -suunnitelman. Ympäristökatselmuksen avulla kyetään määrittämään ympäristöasioiden ajankohtainen tilanne hotelleissa. Restel Oy:n hotelleihin on nimetty ympäristövastaava, joka huolehtii yksikössä ympäristöohjelman toteuttamisesta sovitulla tavalla. (Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. 2008.)

3.2 Kylpylähotelli Rantasipi Eden

Rantasipi-ketjuun kuuluvia hotelleja on Suomessa kymmenen, näistä kolme on kylpylähotelleja (Rantasipi Aulanko Hämeenlinnassa, Rantasipi Eden Nokialla ja Rantasipi Tropiclandia Vaasassa). Rantasipi-ketjun hotellit ovat Suomen suosituimpia kokoushotelleja. Ne sijaitsevat keskellä suomalaista maisemaa, luonnon ympäröimänä. Rantasipi-ketjuun kuuluu Suomen tunnetuimpia hotelleja, kuten Imatran Valtionhotelli, Aulanko Hämeenlinnassa ja Pohjanhovi Rovaniemellä. (Rantasipi-hotellit tarjoavat elämyksiä. 2008.)

Rantasipi-ketjun historia alkaa vuodesta 1965, jolloin Rantasipi-ketju tunnettiin lähinnä korp hotelliketjuna. Vuonna 1992 koko Rantasipi-ketju siirtyi Restel Oy:n omistukseen. Tässä vaiheessa Rantasipi-ketjuun kuului myös kaupunkihotelleja. 1990-luvun loppupuolella Restel Oy päätti palauttaa Rantasipi-ketjun takaisin luonnon ääreen, jolloin kaupunkihotellit poistuivat Rantasipi-ketjusta, Restel Oy:n muiden hotelliketjujen alle. Rantasipi-ketjun painopiste siirtyi luonnonläheisiin loma- ja kokoushotelleihin, joita lähdettiin voimakkaasti kehittämään ja joiden kehitys jatkuu edelleen. (Rantasipi Faktat. 2008.)

Rantasipi Eden sijaitsee Pyhäjärven rannalla rauhaisalla paikalla. Rantasipi Edenin suunnitteli arkkitehtitoimisto Arktes ja pääsuunnittelijoina toimivat Juhani Rinne ja Paavo Karjalainen. Rakennustyöt aloitettiin syksyllä 1989. Vihkiäisiä puolestaan juhlittiin tammikuussa 1991. Nokian kylpylähotelli siirtyi 1.1.1998 yrityskaupan yhteydessä Restel Oy:lle, liittyen samalla osaksi Rantasipi-ketjua. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Rantasipi Eden on kokonaan savuton hotelli, huoneita hotellissa on yhteensä 204. Rantasipi Edenin huonevalikoima on monipuolinen. Standard-huoneluokassa on yhden hengen huoneita, kahden hengen huoneita sekä perhehuoneita. Standard-luokan huoneista osaan voidaan ottaa mukaan lemmikkieläimiä, liikuntarajoitteisille löytyvät omat huoneet (kymmenen kappaletta) sekä muutamassa standard-luokan huoneessa on oma sauna (kolme kappaletta).

Standard-luokan lisäksi hotellissa on superior-luokan huoneita, jotka rakennettiin laajennuksen yhteydessä vuonna 2004. Superior-luokka eroaa standard-luokasta hieman. Superior-luokan huoneissa on huonekohtainen ilmastointi, vedenkeitinsetti (joka sisältää vedenkeitin, teepusseja, kahvia, kaakaota sekä keksejä), tyynyvalikoima (3 erilaista tyynyä: soft, medium ja tukeva), kahdet kylpytossut, travel-kit -setti kylpyhuoneessa sekä silitysrauta ja -lauta, myös huoneen pinta-ala on isompi. Superior-luokan huoneista muutamat ovat combi-huoneita, eli huoneiden välillä on väliovi, jolloin huoneet voidaan, asiakkaan niin halutessa, yhdistää. Standard- ja superior-luokan lisäksi Rantasipi Edenissä on kolme paratiisiviittä, terassiviitti sekä parvikabinetti. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Jokaisessa huoneessa on televisio sekä maksulliset kanavat, maksuton Home Run Internet-yhteys, hiustenkuivain sekä kylpytakit kaikille majoittujille. Kaikissa muissa huoneissa on minibaari, paitsi yhden hengen huoneissa. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Hotelliasukkaille on ilmainen asiakaspysäköinti, joista osa on autopistokepaikkoja. Sisääntuloaulassa on Eden Shop, joka myy pientä naposteltavaa, virvokkeita sekä matkamuistoja. Lapsille Rantasipi Edenissä on kaksi leikkihuonetta, joista löytyvät muun muassa Playstation ja pallomeri. Vastaanotosta voi lainata kirjoja ja lautapelejä. Silityshuone sijaitsee toisessa kerroksessa, tallelokero puolestaan on vastaanotossa. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Rantasipi Eden tarjoaa kattavan aktiviteettitarjonnan. Allasosastolla asiakkaat voivat osallistua ohjattuun vesijumppaan sekä liikuntasalissa perinteiseen jumppaan. Myös kuntosali on asiakkaiden vapaassa käytössä. Hotellin alakerrassa on Golfsimulaattori sekä keilapelistä. Rantasipi Edenin yhteydessä on myös hyvinvointikeskus Eden's Eva, joka tarjoaa monipuolisia hyvinvointipalveluita, kuten hierontaa ja aromaattisia kylpyjä. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Rantasipi Edenin kylpyläosasto kattaa 800 neliometriä. Allasosastolla on porealtaita, kuuma- ja kylmävesialtaat, virtaava joki, hierontapisteitä, aaltokone, erikokoisia liukumäkiä, lasten allas, joka laajeni 40 neliometriin elokuussa 2008, ulkoallas sekä

kesäisin käytössä oleva Eden Beach. Kevään 2008 vuosihuollon aikana altaille rakennettiin myös infrapunasauna. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Rantasipi Edenissä on kolme ravintolaa; Esmeralda, Rosalia ja Bahia sekä kaksi baaria; Onnenpäivät ja La Luna. Esmeralda on pääruokaravintola, joka toimii aamuisin aamiaisravintolana. Lounasaikaan Esmeraldassa tarjoillaan lounasnoutopöytä ja päivällisaikaan Esmeraldassa on päivällisnoutopöytä sekä á la carte. Rosalia on Cafe and Grill -tyyppinen ruokapaikka, joka on avoinna aamupäivästä aina iltaan asti. Rosaliassa saa purtavaa pieneen nälkään sekä grillityyppistä ruokaa isompaan nälkään. Bahia tarjoaa samaa ruokaa kuin Rosalia, toimien allasosaston puolella. Onnenpäivät on pub-tyyppinen baari, La Luna puolestaan toimii talvisaikaan tanssiravintolana, tarjoten torstaisin ja lauantaisin elävää musiikkia. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

Rantasipi Edenin kokoustilat on remontoitu kevään 2008 aikana, joten uusin tekniikka ja siistit tilat tukevat laadukkaita kokouspalveluita. Kokoustiloista suurin on Pyhäjärvisali, johon mahtuu yli 300 kokoustajaa. Pyhäjärvisalin vieressä viidennessä kerroksessa on Takka-kabinetti, jossa pienempi kokousporukka voi päätösten jälkeen vetäytyä saunomaan. Ensimmäisessä kerroksessa on Nokianvirta-kabinetti. Suurin osa kokoustiloista on kuitenkin alimmassa kerroksessa. Suurin alakerran kokoustiloista on Auditorio, johon mahtuu tarkalleen ottaen 181 ihmistä. Muiden kokoustilojen vetoisuus vaihtelee kymmenestä viiteenkymmeneen ihmiseen. Kokoustiloja on yhteensä yhdeksän sekä tämän lisäksi ryhmätyötiloja on kuusi kappaletta. (Kylpylähotelli Rantasipi Eden. 2008.)

4 YMPÄRISTÖNÄKÖKULMAT MATKAILUALALLA

4.1 Ympäristösuojelun kehitysaskleet

Taloudellisen kasvun ohella luonnonvarojen käyttö sekä ympäristöpäästöt ovat lisääntyneet. Ympäristön saastuminen pienentää luonnon monimuotoisuutta, samalla ympäristön tuotantokykyä sekä vähentää tulevien sukupolvien mahdollisuuksia hyödyntää luonnonvaroja. Ympäristön pilaantuminen vaikuttaa myös suoraan ihmisten, eläinten ja kasvien terveyteen, jolloin ihmisten selviytyminen tulevaisuudessa heikentyy. (Paavola 1996, 22.)

Rohweder (2004,48) jatkaa, että ihmisen epäsuotuisat teot maahan, ilmaan ja veteen synnyttävät ympäristöongelmia. Ympäristöongelmat ovat kuitenkin arvosidonnaisia, koska ympäristöongelmat eivät ole ongelmia luonnossa, vaan yhteiskunnan ja eri kulttuurien näkemyksiä siitä, miten luontoa tulisi hyödyntää.

Ympäristönsuojelun lähtökohtana on, Brundtlandin kestävän kehityksen komission mukaan, luonnonvarojen loppumisen aiheuttamat ongelmat sekä luonnon uusiutumis- ja kantokyvyn rajat. Yhteiskunnallinen keskustelu ympäristöongelmista alkoi Suomessa 1960-luvulla. Silloin huomio kohdistui lähinnä kemikaalien myrkyllisyyteen ja niiden aiheuttamiin ongelmiin sekä teollisuuden aiheuttamiin vesistöjen saastumiseen. 1970-luvulla keskustelu vaihtui energia- ja raaka-aineiden riittävyyteen. 1980-luvulle tultaessa keskustelu siirtyi suuriin onnettomuuksiin, otsoniaukkoihin ja ilmaston lämpenemiseen. Viime vuosikymmenten aikana keskustelu on vaihtunut paikallisista ongelmista globaaleihin ongelmiin. (Rohweder 2004, 48.)

Pohjola (2003, 12) toteaa, että ympäristönsuojelu lähti varsinaiseen nousuun jo 40 vuotta sitten. Silloin voiton tavoittelu sekä hyvinvoinnin kasvattaminen olivat yritysten pääperiaatteet. Ympäristöasiat jäivät vaille huomiota, niin yrityksissä kuin myös kuluttajien vaatimuksissakin. Informaatioyhteiskunnaksi muututtaessa myös ympäristön tila ja luonnonvarojen käyttö nousivat esille. Enemmästä enemmän-periaatteen

tilalle kehittyi ajatus enemmän ja parempaa vähemmästä. Yritysten ympäristökuorimituksista ei enää valettu.

Ympäristönsuojelu on saanut enemmän huomiota yritysten toimitissa kiihtyneellä vauhdilla. Pohjola (2003, 11) toteaa, että yritysten suhtautuminen ympäristöön on muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana. Perinteisesti ympäristöasioihin on kiinnitetty huomiota niiltä osin, kuin se on ollut välttämätöntä lainsäädännön ja viranomaismääräysten kannalta. 2000-luvulta lähtien yritykset ovat alkaneet myös ennakoida ympäristövaikutuksia, esimerkiksi tuotekehittelyn kautta. Uusi askel pakottaa yritykset huomioimaan ympäristöasiat jo visiointi- ja strategianluontivaiheessa.

Yritysten omien toimien lisäksi lisääntynyt huomio ympäristönsuojelua kohtaan on tuonut muutoksia myös yritysten ulkoisiin vaatimuksiin. Pohjola (2003, 12) toteaa, että muutosta on tapahtunut myös yritysten vaatimuksissa sidosryhmiään ja alihankkijoitaan kohtaan. Yritykset vaativat myös näillä sektoreilla ympäristövastuullista toimintaa.

Pohjola (2003, 12) jatkaa, että alihankkijoiden ja sidosryhmien joukossa on myös ulkomaisia yrityksiä. Maiden ympäristölaeissa on eroavaisuuksia, jolloin yritykset kohtaavat uusia haasteita, koska lainsäädäntö ei enää välttämättä ohjaa liiketoimintaa. Yritysvastuu nousee tällöin esille.

Ulkomaisten ympäristölakien eroavaisuuksien lisäksi yritykselle haasteita asettaa uudistunut tiedotuskulttuuri. Pohjolan (2003, 12) mielestä nopea tiedonkulku ja avoimempi viestintäkulttuuri lisäävät vaatimuksia, koska vastuullinen tiedottaminen ympäristöasioista on edellytys toiminnalle. Vahvan ympäristöstrategian luomisen jälkeen sitä myös pitää noudattaa.

4.2 Kestävä kehitys matkailussa

Kestävän kehityksen käsitys otettiin käyttöön kansainvälisesti 1980-luvun lopulla. Silloin ympäristön ja kehityksen maailmankomissio julkaisi raportin ”Yhteinen tulevaisuutemme”. Raportissa todetaan kestävän kehityksen tarkoittavan kehitystä, joka täyttää nykyisten sukupolvien tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuutta tyydyttää omat tarpeensa. Tämä määritelmä on hyväksytty niin valtio- kuin yritystasollakin. (Rohweder 2004, 15.) Rohweder (2004, 15) jatkaa, että kestävän kehityksen määritelmä on sidoksissa ihmisten tarpeisiin ja niiden tyydyttämisen reunaehtoihin. Ihmisten tarpeet voidaan jakaa ekologisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin ulottuvuuksiin.

Ekologinen ulottuvuus kattaa luonnon pääoman. Tarkoittaen luonnon monimuotoisuuden (biodiversiteetin) säilyttämistä. Luonnonvaroja tulisi käyttää kestävällä tavalla, nykyiset ympäristöongelmat tulisivat ratkaista sekä tulevat ympäristöongelmat ehkäistä. (Rohweder 2004, 15.)

Sosiaalinen ulottuvuus tarkoittaa ihmisten hyvinvointia sekä oikeudenmukaisia, turvallisia ja hyviä elinympäristöjä. Sosiaalinen ulottuvuus käsittää myös kulttuurien kestävyuden. Paikallisten kulttuurien tulisi pystyä kehittymään omilla ehdoillaan, säilyttäen kulttuurien moninaisuuden ja erilaisuuden kunnioittamisen. (Rohweder 2004, 15.)

Taloudellinen ulottuvuus käsittää taloudellisen pääoman. Toiminnan tulisi olla pitkällä tähtäimellä kannattavaa ja sen tulisi ottaa huomioon ympäristö- ja sosiaaliset näkökohdat. Vaikka kestävä kehitys voidaan jakaa yllä oleviin osiin, ovat ulottuvuudet toisiinsa kietoutuneita. Yhden huomioimatta jättäminen vaikuttaa myös muihin osiin. Kestävän kehityksen päämääränä onkin näiden kolmen osan tasapainottaminen (Rohweder 2004, 15-16). Rohweder (2004, 16) jatkaa, että yllä luetelluiden ulottuvuuksien lisäksi kestävä kehitys tulee huomioida kolmella tasolla; paikallisella, alueellisella ja globaalilla tasolla.

Kestävän kehityksen kokouksissa, joista tunnetuimmat ovat vuoden 1992 Rio de Janeiron ja vuoden 2002 Johannesburgin kokoukset, on tuotu esille kestävän kehityk-

sen ja taloudellisen toiminnan yhteinen päämäärä. Samalla on koitettu purkaa näiden ajattelumallien vastakkainasettelua (Rohweder 2004, 16-18).

Rohweder (2004, 18) muistuttaa, että kestävän kehityksen ajattelumalli on saanut osakseen myös kritiikkiä. Länsimaita on kritisoitu siitä, että maat ovat muokanneet kestävää kehitystä tyydyttämään omia tarpeitaan. Myös ero länsimaiden ja kehitysmaiden suhtautumisessa kestäväan kehitykseen on herättänyt keskustelua. Monissa kehitysmaissa luontoa tuhoutuu pelkästään perustarpeiden tyydyttämiseen. Eikä näissä kehitysmaissa ole välttämättä mahdollista ottaa ympäristöä huomioon pitkän tähtäimen suunnitelmissa. Tärkeätä olisikin, että vauraat maat auttaisivat ja opastaisivat myös kehitysmaita.

Rohweder (2004, 27) lisää, että kestäväan kehitykseen liittyy kiinteästi myös globalisoituminen eli maailmanlaajaistuminen. Globalisaatio tarkoittaa maiden välisten riippuvuustekijöiden lisääntymistä. Käytännössä globalisaatio tarkoittaa ihmisten, tavaroiden, palveluiden ja pääoman vapaata liikkumista. Globalisaatio aiheuttaa sosiaalisia, taloudellisia ja kulttuurisia muutoksia. Kestävän kehityksen tavoitteisiin päästään ainoastaan, jos globalisoitumisen on kietoutunut osaksi kestäväan kehitystä. Globalisoituneessa maailmassa innovaatiot, yritysten välinen yhteistyö ja osaaminen saavuttavat huippunsa, jolloin kestävan kehityksen tavoitteisiin kyetään vastaamaan maailmalaajuisesti.

Teollisuusalat vaikuttavat ympäristöön paljon laajemmin kuin matkailuala, mutta matkailu vaikuttaa moneen ihmiseen. Matkailun ympäristöhaitat käsittävät lähinnä liikenteen, maankäytön, raaka-aineiden ja energian käytön sekä jätteiden ja jätevesien tuoton. Matkailualalla saattaa olla myös haitallisia vaikutuksia paikallisen väestön elinolosuhteisiin ja kulttuuriin sekä luontoon. (Parviainen 1997, 8.)

Huolimatta siitä, että matkailu ei ole ympäristölle tuhoisin ala, joutuu sekin huomioidaan ympäristön. Kuten Hemmi (1995, alkusanat) toteaa, matkailuyritykset ovat pakotettu huomioidaan muuttuvat olosuhteet, uudistuvat lait ja määräykset. Ennen kaikkea matkailuyritysten tulee huomioida asiakkaiden lisääntyvä ympäristötietoisuus ja ympäristövastuullisuus.

Lisääntynyt ympäristön huomioiminen matkailualalla voidaankin nähdä etuna etenkin suomalaiselle matkailulle. Parviainen (1997, 8) toteaaakin, että matkailualalla herännyt kiinnostus ympäristöä säästävää matkailua kohtaan, on suomalaiselle matkailulle suuri mahdollisuus. Suomen ja muiden Pohjoismaiden matkailuvalttina on aina ollut puhdas luonto, hyvin hoidetut ympäristöasiat, laadukas palvelu sekä eksoottisuus.

Matkailuyritysten kestävän kehityksen periaatteista puhuttaessa esiin nousee monia sanoja, kuten kestävä matkailukehitys (engl. sustainable tourism), ympäristöä säästävä matkailu, ekoturismi (engl. ecotourism) ja vihreä turismi (engl. green tourism).

Kestävä matkailukehitys pitää sisällään viisi tasoa. *Talouden taso*, joka käsittää voiton saavuttamisen, työpaikkojen luomisen sekä myönteisen vaikutuksen kansantalouteen. *Matkailijatytytyväisyyden taso*, joka pitää sisällään laadun, palvelun ja ympäristötietouden. Kolmantena tasona on *ympäristönsuojelun taso*, joka kattaa veden, ilman, biodiversiteetin ja maiseman suojelun. *Kulttuuritaso* puolestaan käsittää kulttuurien erilaistumisen, yksilöllisyyden ja kulttuurien kauneusarvojen säilyttämisen. Viides taso on *sosiaalinen taso*, joka käsittää matkailun kohdealueen alkuperäisväestön hyvinvoinnin, jonka avulla yritysten tulisi luoda matkailusta kokonaisuus, joka käyttää uusiutuvia luonnonvaroja, mutta ehkäisee niiden liiallista käyttöä. Tavoitteet tulisi siis täyttää viidellä tasolla samanaikaisesti. Yritys ei siis voi nostaa yhtä tavoitetta ylitse muiden, vaan huomio tulee kohdistaa kaikille tasoille samanaikaisesti. (Hemmi 1995, 16.)

Lyhyesti kiteytettynä ympäristövastuullinen matkailu on siis sitä, että yrityksen toiminnassa kiinnitetään huomiota ympäristön arvostamiseen, työntekijöille annetaan koulutusta, jolloin kaikki voivat omalla työpanoksellaan vaikuttaa yrityksen tavoitteiden toteuttamiseen sekä yrityksen toiminnassa näkyvät selkeät tavoitteet, joita yrityksen johtajat vievät eteenpäin (Hemmi 1995, 19).

4.3 Matkailuyritystä koskevat ympäristölait ja -luvat

Paavola (1996, 146) kertoo, että ympäristölainsäädäntö vaikuttaa monin erin tavoin yritysten toimintaan. Yrityksen on mukauduttava lakisäädösten määräyksiin ja samalla myös ennakoida tulevia tiukennuksia ja uusia määräyksiä ympäristölainsäädännössä. Ennakointi pienentää kustannuksia ja parantaa näin ollen yrityksen selviytymistä tiukentuvilla markkinoilla.

Ympäristölainsäädäntö pitää sisällään erilaisia lakeja, asetuksia ja muita säädöksiä, joiden avulla pyritään säätelemään ympäristönsuojelua, luonnonvarojen hoitoa sekä käyttöä ja maankäytön suunnittelua sekä rakentamista. Tämä lainsäädännön alue tunnetaan myös nimellä ympäristöoikeus. Jos halutaan korostaa vain ympäristönsuojeluun keskittyviä lakisäädöksiä, puhutaan ympäristönsuojeluoikeudesta. (Nuuja, Paarlahti, Palokangas & Hamari 1991, 67.)

Ympäristönsuojeluoikeus voidaan jakaa kolmeen osaan: 1. Luonnonvarojen käyttöä, hoitoa ja suojelua koskeviin lakeihin (muun muassa luonnonsuojelulainsäädäntö, metsästys- ja kalastuslainsäädäntö ja metsälainsäädäntö) 2. Ympäristön pilaantumista ehkäiseviin lakeihin (esimerkiksi ympäristönsuojelulaki, naapurussuhdelaki ja jätehuoltolainsäädäntö) 3. Maankäyttöä ja -suunnittelua koskeviin lakeihin (rakennuslainsäädäntö sekä joukko muita lakeja, joita ei kuitenkaan lueta varsinaiseen ympäristönsuojelusäädöksiin esimerkiksi tie- ja sähkölaki). (Nuuja ym. 1991, 67.)

Ympäristönsuojelulaki yhdisti voimaan tullessaan vuonna 2000 yksittäisiä ympäristönsuojeluun vaikuttavia lakeja. Yhdistynyt lakikokoelma poisti porsaanreikiä lakien väliltä, jolloin ympäristön hyväksi voitiin asettaa entistä tiukempia säännöksiä ja määräyksiä. Olen seuraaviin kappaleisiin koonnut muutaman ympäristölain, joiden vaikutukset hotellin toimintaan ovat myös huomioitu tekemässäni ympäristökartoituksessa. Nämä lait ovat ympäristönsuojelulaki, jätelaki ja laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta.

Ympäristönsuojelulain tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä kokonaan poistaa taikka vähentää ympäristön pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja, turvata terveellinen, kestävä ja monimuotoinen ympäristö, ehkäistä jätteiden syntyä ja

niiden haitallisia vaikutuksia, tehostaa ympäristöä pilaavien toimintojen arviointia ja huomioon ottamista, parantaa kansalaisten vaikutusvaltaa ympäristöä koskevassa päätöksenteossa, edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä, torjua ilmastonmuutoksia sekä tukea kestäväen kehityksen periaatetta. (Ympäristönsuojelulaki. 2000.)

Ympäristönsuojelulaki velvoittaa, että haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennalta tai ainakin rajoitetaan mahdollisimman pieniksi (ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate). Toiminnan tulee ottaa huomioon mahdolliset toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset (varovaisuus- ja huolellisuusperiaate) ja toiminnassa tulee käyttää parasta käyttökelpoista tekniikkaa sekä ympäristön kannalta parasta käytäntöä. Laki määrää, että toiminnan harjoittaja vastaa toimistaan (aiheuttamisperiaate) ja toiminnanharjoittajan tulee olla selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista ja -riskeistä (selvilläolovelvollisuus). (Ympäristönsuojelulaki. 2000.)

Laki sisältää myös maaperän ja pohjaveden pilaamiskiellon. Valtioneuvosto voi lakiin vedoten asettaa asetuksia ja määräyksiä esimerkiksi päästöistä sekä meluhaitoista. Lainmukaisen toiminnan yleisestä ohjauksesta, seurannasta ja kehittämisestä vastaa ympäristöministeriö. Alueellinen ympäristökeskus puolestaan ohjaa ja edistää lain mukaista toimintaa alueellansa. Lain kunnalle kuuluvista lupa- ja valvontatehtävistä puolestaan vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. (Ympäristönsuojelulaki. 2000.)

Ympäristönsuojelulaki määrittelee myös milloin toiminnanharjoittaja tarvitsee ympäristöluvan. Lain vastaisesta toiminnasta voidaan määrätä toiminnan harjoittaja lopettamaan toimintansa, jota voidaan vahvistaa uhkasakolla taikka sakoilla. (Ympäristönsuojelulaki. 2000.)

Jätelain tarkoituksena on edistää luonnonvarojen järkevää käyttöä ja vähentää jätteen aiheuttamaa vaaraa sekä ennalta ehkäistä niiden vaikutuksia terveydelle ja ympäristölle. Lain avulla pyritään vähentämään syntyvää jätettä, varmistaen ettei jätteiden käsittely aiheuttaisi terveydelle ja ympäristölle vaaraa sekä pyrkiä tehostetusti hyödyntämään syntyvää jätettä. Laissa on erikseen mainittu myös tuottajan vastuu siitä, että raaka-aineita käytetään säästeliäästi, syntyvä jäte on kyettävä hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan sekä minimoimaan kaatopaikalle vietävän jätteen määrä.

Jätelain mukaan yritysten tulee olla myös tietoisia tuotannon aiheuttamien jätteiden laadusta, määrästä sekä siitä, mitä vaikutuksia sillä on ihmisten terveyteen ja ympäristöön. Ympäristöministeriö ja ympäristökeskus valvovat ja ohjaavat, että lakia noudetaan. Kuntatasolla valvonnan suorittaa puolestaan ympäristönsuojeluviranomainen. (Jätelaki. 1993.)

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta velvoittaa pitämään kunnossa ja puhtaana asemakaavan alueella olevat yleiset alueet. Osan hoidosta järjestää kunta ja osan tontin omistaja. Kunnossapito velvoittaa, että alueet pidetään liikenteen merkittävyyden ja eri liikennemuotojen huomioimassa kunnossa, lisäten liikenneturvallisuutta. Kunnossapito sisältää niin alueiden huoltamisen, kuin esimerkiksi talvella alueiden pitämisen käytettävänä. Laki myös velvoittaa tontin omistajia ilmoittamaan, jos omistajan hallitsemien alueiden kunto huononee. Puhtaanapito velvoittaa, että alueiden tulee pysyä siisteinä, eivätkä alueet saa aiheuttaa terveydelle vaaraa. Kunnan valvontaviranomaiset myös valvovat, että yllä luetellut velvollisuudet täytetään. (Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa ja puhtaanapidosta. 1978.)

5 YMPÄRISTÖJOHTAMINEN

5.1 Mitä ympäristöjohtaminen on

Linnanen, Boström & Miettinen (1994, 68) määrittelevät ympäristöjohtamisen seuraavanlaisesti: ”Ympäristöjohtaminen ottaa ympäristönsuojelulliset tavoitteet huomioon kaikessa yrityksen suunnittelussa, toteutuksessa ja kontrolloinnissa, pyrkimyksenä ympäristökuormituksen vähentäminen ja välttäminen sekä yrityksen pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttaminen”.

Ympäristöjohtamiseen liittyvät kiinteästi myös markkinalähtöisyys, tavoitteellisuus, yrityksen sisäiset ja yritysten väliset toiminnalliset rajat ylittävä luonne sekä aikaulottuvuus (Linnanen ym. 1994, 68).

Laatujohtamisen vakiinnuttaessa paikkansa yritystoiminnassa, nousi rinnalle myös uusi suuntaus- nimeltä ympäristöjohtaminen 1990-luvun puolivälissä. Ympäristöasioiden hallinta, hoitaminen sekä edelleen kehittäminen edellyttävät ympäristöjohtamista. Ympäristöjohtaminen liittäkin yrityksen ympäristötoiminnan osaksi yrityksen johtamis- ja päätöksentekojärjestelmää. (Pohjola 2003, 37.)

Sarkkinen (2006, 118) selventää ympäristöjohtamisen käsitettä seuraavasti: Yksinkertaistaen ympäristöjohtaminen tarkoittaa sitä, että yrityksen toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset ovat osa yrityksen johtamista ja sitä kautta osa jokapäiväistä toimintaa. Ympäristöjohtamisen tukena ja apuvälineenä on usein jokin ympäristöjärjestelmä, joka tähtää jatkuvaan ympäristöasioiden huomiointiin ja parantamiseen.

Yritysten elinehtona on tuotteiden ja palveluiden myyminen, joten myös yrityksen ympäristökuormitus leviää tuotteiden ja palveluiden välityksellä. Ympäristövaikutusten pienentäminen lähtee liikkeelle itse tuotteesta taikka palvelusta. Elinkaariajattelu liittyykin kiinteästi ympäristöjohtamiseen. Tuotteen taikka palvelun elinkaari kattaa koko tuotteen tai palvelun todellisen elinkaaren, aina kehdestä hautaan. (Linnanen ym. 1994, 239.) Elinkaariajatteluun liittyy kiinteästi myös elinkaarivastuu, joka kattaa valmistajan vastuun tuotteen taikka palvelun ympäristövaikutuksista, aina raaka-aineiden hankinnasta tuotteen lopulliseen hävitykseen asti (Linnanen ym. 1994, 18).

5.2 Miten ympäristöjohtaminen ilmenee yrityksen toiminnassa

Ympäristöasioita koskevan päätöksenteon tavoitteena on löytää ratkaisuja, jotka edesauttavat parantamaan yrityksen ympäristötehokkuutta eli ympäristösuorituskykyä. Ympäristöasioiden huomiointi ei tarkoita massiivisten investointien tekoa vaan, että päätökset tehdään ympäristön, ei parempien tulosten, hyväksi. Kun ympäristö-

asiat ovat mukana kaikessa päätöksenteossa, taataan, että ympäristöasioita kehitetään jatkuvasti. Kilpailukyvyn kannalta on elintärkeää, että yritys pystyy vastaamaan sidosryhmien, rahoittajien ja ennen kaikkea asiakkaidensa vaatimuksiin. (Pohjola 2003, 24.)

Jotta ympäristöjohtaminen voitaisiin omaksua osaksi jokapäiväistä toimintaan, tarvitaan henkilöstön ja johdon toimia. Pohjola (2003, 14) toteaaakin, ettei millään järjestelmällä päästä tavoitteisiin ilman, että yrityksen johto ja henkilökunta ovat halukkaita sitoutumaan ympäristöasioiden kehittämiseen.

Laukkasen (2005, 242) mielestä yrityksen ympäristöasioiden hoitoon ja hallintaan kannattaa kiinnittää huomiota monestakin syystä. Ympäristön eteen tehdyt hankkeet jäävät helposti irrallisiksi muusta toiminnasta ellei yrityksen johto sitoudu asiaan, samalla myös niin sanotusti turhaan tehdyt hankkeet nielevät yrityksen varoja. Toisena kannattaa muistaa, että viranomaismääräyksiä ja ympäristölakeja on tätä nykyä monia. Näiden hallinta helpottuu huomattavasti, kun ympäristöasioita hoidetaan keskitetysti. Kun ympäristöasiat ovat paperilla hallinnassa, kehitystä kyetään arvioimaan sekä asiakkaille ja sidosryhmille pystytään antamaan konkreettista tietoa.

Yritysten yhteiskuntavastuu pitää sisällään vastuun sekä sidosryhmistä että ympäristöstä. Yhteiskuntavastuu jakaantuu sosiaaliseen ja ekologiseen vastuuseen. Sosiaalinen vastuu pitää sisällään muun muassa työsuojelun ja muun henkilöstöpolitiikan sekä tuoteturvallisuuden. Yrityksen yhteiskuntavastuu ei myöskään koske pelkästään yrityksen omia toimintoja, vaan myös esimerkiksi alihankkijoiden toimia (esimerkiksi lapsityövoiman käyttö). Yrityksen lähiympäristö tulee esille niin sosiaalisessa kuin ekologisessakin yhteiskuntavastuussa. Yhteiskuntavastuussa heijastuu myös taloudellinen puoli. Ellei yritys kykene pitämään edes talouttaan kurissa, miten se voisi pärjätä muilla alueilla. (Laukkanen 2005, 243.)

Laukkanen (2005, 243) toteaa myös, että yhteiskuntavastuulliseen toimintaan ei enää riitä, että yritykset noudattavat viranomaismääräyksiä. Yrityksen odotetaan tekevän myös vapaaehtoista sekä aloitteellista vastuunottoa, yli lainsäädännön minimivaatimusten. Toimivalla yhteisvastuun huomioimisella yritys kykenee vetoamaan myös

kuluttajiin ja sidosryhmiin, joille eettiset arvot ovat tärkeitä ja samalla tuomaan luottavuutta liiketoimintaan.

Linnanen ym. (1994, 67-68) nostavat esille myös markkinalähtöisen ympäristöjohtamisen käsitteen, joka huomioi yrityksen itsensä lisäksi ekologiset kysymykset sekä asiakkaiden, yhteiskunnan ja kilpailijoiden asettamat vaatimukset. Ajatuksena on, että yritys huomioi luonnonvarojen saatavuuden pitkäksi aikaa sekä pyrkii ratkaisemaan ympäristöongelmia. Yrityksen tulisi ottaa huomioon asiakkaidensa tarpeet ja yhteiskunnallisen vastuunsa. Yrityksen sisältä tulisi myös kummuta ajatus siitä, että ympäristönsuojelu on menestyksekkäs kilpailuetu.

5.3 Ympäristöjohtamisen edut ja hyödyt yritykselle

Sarkkinen (2006, 119) kertoo, että ympäristöjohtamisen avulla yritys kykenee ottamaan huomioon ympäristönäkökohdat ja konkretisoimaan tarvittavat ympäristönsuojelutoimet. Ympäristöjohtaminen antaa yritykselle tavoitteita ja työkaluja niin itse johtamiseen kuin käytännön työtehtäviinkin.

Ympäristöjohtamisen kautta yritys kykenee parantamaan toimintansa laatua sekä tehokkuutta ja pienentämään toiminnastaan johtuvia ympäristöhaittoja. Kun ympäristöjohtamisesta tulee osa koko toimintaa, kehittyy samalla myös yrityksen ja sen työntekijöiden ympäristötietous. Yrityksen ponnistellessa saavuttaakseen asetetut tavoitteensa, paranee myös yrityksen yhteistyö, niin henkilökunnan kuin sidosryhmienkin välillä. Ympäristölait ja -asetukset eivät enää tunnu turhilta, jolloin myös yhteistyö viranomaisien kanssa paranee. (Sarkkinen 2006, 119.)

Sisäiset muutokset yrityksessä harvoin jäävät huomioimatta kuluttajilta ja sidosryhmiltä. Sarkkinen (2006, 119) muistuttaa, että yrityksen ulkoinen kuva saattaa myös muuttua, jolloin kuluttajat kokevat yrityksen ”vihreäksi”. Myös asiakkaita voidaan palvella paremmin yrityksen kehittäessään tiedotustaan ympäristöasioista, jolloin asiakkaille on tarjolla vertailukelpoista tietoa.

Yritys, joka sisällyttää ympäristönsuojelun tavoitteisiinsa ja strategiaansa pystyy näyttämään, että ympäristönsuojelu ei ole pelkästään kustannusten aiheuttaja. Ympäristöjohtaminen edellyttääkin, että yrityksen tulee asettaa tavoitteet ja myös seurata tavoitteiden toteutumista. Yritys ei kuitenkaan voi kääntyä itseään vastaan. Tavoitteiden tulee olla realistisia ja yritysten tulee pyrkiä ympäristönsuojelun parantamiseen mahdollisimman suurin askelin. (Linnanen ym.1994, 68-69.)

Ympäristöjohtamisen avulla yritys siis kykenee vastaamaan tämän päivän vaatimuksiin ympäristön tilaa koskevissa vaatimuksissa. Toisaalta yritys kykenee saavuttamaan monia muitakin etuja, kuten parantuneen kilpailutilanteen alati vaihtuvilla markkinoilla. Parviainen (1997, 8) painottaa, että itse tuotteen taikka palvelun lisäksi valintatilanteessa vaikuttavat myös tuotteen tai palvelun sisältö, sen toteutustapa eli niin kutsutut arvot. Kun palvelua taikka tuotetta tutkitaan läheltä, tulee siitä näkyä ympäristöystävällisyys.

Rohweder (2004, 22) muistuttaa, että niin sanotut postmodernistit eli pehmeät arvot alkavat kehittyneimmissä valtioissa (hyvänä esimerkkinä Pohjoismaat) syrjäyttää perinteisiä, materiaalisia arvoja. Rohweder (2004, 24) selventää, että pehmeät arvot ilmenevät seuraavanlaisina käytännön tekoina ihmisten elämän aikana. Ihmiset haluavat ilmaista itseään kulutustottumustensa avulla. Kulutustavat heijastelevatkin individualismia, omia tapoja tarkastella maailmaa. Voidaankin sanoa, että kuluttaminen tai kuluttamatta jättäminen on heijastuspinta, miten kyseinen henkilö tarkastelee maailmaa.

Rohweder (2004, 24) jatkaa, että kuluttajien kiinnostus heijastuu myös markkinointiin. Kuluttajille ei enää voida syöttää kaikkea, koska monet kuluttajista ovat erittäin valveutuneita. Pehmeisiin arvoihin liittyvät kiinteästi henkiset arvot, jolloin myös luonnon arvostus kasvaa. Työn vallatessa ihmisten elämästä yhä suuremman osan, halutaan, että ne arvot, joita työntekijät arvostavat työn ulkopuolella, näkyisivät myös työpaikan arvoissa. Tuotteita ostettaessa, mietitään myös tuotteiden arvoja sekä sitä, miten ne sopivat kuluttajien omiin arvoihin, esimerkiksi tuotantotapojen tarkastelu on yleistymässä, eikä hinta ole enää päävalintakriteeri.

Laukkanen (2005, 249) kertoo, että monet nykypäivän kuluttajista asettavat tuotteen tai palvelun keskeiseksi arvoksi ympäristön suojelemisen. Nämä kuluttajat ovat valmiita maksamaan tuotteesta taikka palvelusta enemmän ja ovat myös valmiita näkemään vaivaa hankkiessaan tuotteen tai palvelun. Esimerkiksi palveluntarjoajaa valitessa ympäristötietoinen kuluttaja tutustuu palveluja tarjoavien yritysten toimintaan ja valitsee joukosta yrityksen, joka onnistuu vakuuttamaan kuluttajan ympäristöystävällisyydestään.

Vastaaminen näihin ympäristömyönteisten kuluttajien vaatimuksiin vaatii yritykseltä paljon. Yrityksen pitää olla valmis käyttämään niin aikaa kuin rahaakin. Toisaalta ympäristöystävällinen käyttäytyminen yrityksessä tuo nämä asiakkaat yritykselle, jonka seurauksena sijoitettu raha tulee takaisin. (Laukkanen 2005, 249.)

Laukkanen (2005, 249) muistuttaa, että yrityksen ympäristöystävällisyyden on kuitenkin oltava kannattavaa suhteessa siihen, kuinka paljon yritys käyttää rahaa saavuttaakseen markkina-arvoa ympäristöystävällisyydellä. Palvelun taikka tuotteen tulee olla yhtä helposti saatavilla sekä tuotteen tai palvelun hinnan tulee olla kilpailukykyinen verrattuna samaa palvelua tai tuotetta tarjoavan yritykseen. Ainoastaan pieni vihreiden kuluttajien ryhmä on valmis satsaamaan huomattavasti enemmän rahaa samaan palveluun taikka tuotteeseen pelkästään sen takia, että tuote on ympäristöystävällinen.

Ympäristöystävällisten tuotteiden markkinoinnissa tulee olla tarkkana. Esimerkiksi monet lentoyhtiöt mainostavat itseään vihreänä ja ekologisena, vaikkakin lentoliikenne saastuttaa eniten julkisista liikenneyhteyksistä. Nykypäivän kuluttaja ei enää usko markkinointikikkoja, vaan kykenee näkemään niiden läpi. Myöskään yksittäistä tuotetta on turha markkinoida ekologisiksi, jos yrityksen muu toiminta on ristiriidassa ympäristöystävällisen toiminnan kanssa.

Laukkanen (2005, 241) kertoo, että yrityksen toiminnan on oltava taloudellisesti kestävä, eli yrityksen menot eivät saa ylittää yrityksen tuloja. Yrityksen jatkuvuus nykypäivän markkinataloudessa riippuu myös pitkälti ympäristöasioiden hoidosta. Piittaamattomuus asian mukaisista laeista voikin tulla yritykselle kalliiksi.

Laukkanen (2005, 241) jatkaa, että korvauksien ja sakkojen lisäksi ympäristöasioista piittaamattomuus voi nousta esteeksi yrityksen laajentumiselle, koska rahoittajien pitäminen sekä uusien hankkiminen hankaloituu entisestään ja valveutuneen työvoiman saanti vaikeutuu. Tästä seuraa, että yrityksen toimintaedellytykset kaventuvat ja koko yritys saattaa ajautua konkurssiin.

Yrityksen pyrkimyksistä huolimatta kohoavat jätemaksut ja haittaverot nivovat yrityksen talouden ja toimet paremman ympäristön puolesta entistä enemmän yhteen. Yrityksillä, jotka haluavat toimia myös tulevaisuudessa, ei ole enää varaa sivuuttaa ympäristöasioita ja vain odotella passiivisena yrityksen ulkopuolelta tulevia vaatimuksia. (Laukkanen 2005, 241.)

Heiskanen (2004, 28) toteaa, että parannetulla ympäristönsuojelulla saadut kustannussäästöt voidaan jakaa helposti ja vaikeasti saavutettaviin säästöihin. Helposti saavutettavat säästöt löytyvät, kun tarkastellaan uudella tavalla prosesseja ja tuotteita sekä näin paljastetaan säästökohteita, esimerkiksi turhat pakkaukset ja jätteet. Vaikeasti saavutettavat säästöt puolestaan kattavat oikein ennakoitua kiristyvät ympäristömääräykset. Kun yritys miettii uusia investointeja, se huomioi mahdolliset muutokset luvissa ja hankkii jo etukäteen ympäristöystävällisemmät laitteet, jolloin uusien investointien arvo säilyy myös muuttuvissa olosuhteissa ja yritys säästyy korjausinvestoinneilta. Asioiden kerralla kuntoon laittaminen on usein halvempaa kuin jatkuvat korjaukset. Samalla yritys varmistaa, ettei sen kasvu rajoitu tiukentuvien ympäristömääräysten edessä.

Heiskanen (2004, 44) jatkaakin, että toimivalla ympäristöjohtamisella kyetään vastaamaan muuttuviin olosuhteisiin ympäristöasioissa. Johtamistekniikoita ja viestintää pystytään muokkaamaan ripeästi, vaikka varsinaisia toimia ei olisi vielä aloitettu. Näin kyetään viestimään sidosryhmille, rahoittajille ja asiakkaille, että yritys ottaa tosissaan ympäristöasiat, vaikka ei ole vielä alkanutkaan varsinaisiin toimiin.

”Laadusta on muodostunut kilpailukyvyn ja asiakassuuntautuneisuuden symboli.” Laadusta onkin tullut eräänlainen ihanne, koemme tuotteen taikka palvelun hyväksi, jos se on laadukas. Käsitteenä laatu on abstrakti. Laatu voidaan nähdä arvona, joka on taloudellisen toiminnan edellytys tai tuotantoteknisenä määreenä. Laadulle käsit-

teenä ominaista ovat useat näkökulmat, eikä mikään niistä ole yksiselitteisesti oikea. (Linnanen ym. 1994, 29-30.)

Ympäristöasiat ovat tänä päivänä osa tuotteen tai palvelun laatua sekä laadun oleellinen ominaisuus. Näin myös tuotteen taikka palvelun laadun hallinta on osa ympäristöasioiden hallintaa. Yrityksen investoinneissa ympäristönsuojelua kohtaan tulee huomioida, että ympäristön eteen tehdyt ponnistelut eivät tule näkymään tuloksessa positiivisesti kuin vasta pitkällä aikavälillä. Huomioimalla ympäristön, yritys kuitenkin takaa toimintansa jatkuvuuden myös tulevaisuudessa. (Linnanen ym. 1994, 21-22.)

Linnanen ja kumppanit (1994, 31-32) ovat miettineet, mitkä asiat yhdistävät ympäristöä ja laatua. Laatu ja ympäristö ovat molemmat positiivisesti latautuneita käsitteitä. Laatua taikka ympäristöä ei tahdota ehdoin tahdoin pilata. Kummatkin käsitteet koetaan hyviksi, jos ne ovat laadukkaita taikka ympäristöystävällisiä. Niin laatu- kuin ympäristöjohtamisessakin usein ajaudutaan tilanteeseen, jossa huomio kiinnittyy pieniin asioihin ja kokonaisuus unohtuu. Niin laatu- kuin ympäristöajatteluakin yhdistää kokonaisvaltaisuus. Siinä missä laatujohtamisessa pyritään siihen, että kaikki yrityksen toiminnot ovat yhtä laadukkaita, pyritään ympäristöjohtamisessa siihen, että tuotteen taikka palvelun koko elinkaari otetaan huomioon ja pyritään siihen, että ympäristö kuormittuisi mahdollisimman vähän. Kummassakaan johtamistavassa ei voida tuudittautua siihen, että pelkkä järjestelmän olemassaolo riittää. Järjestelmät ja niiden ohjeet ovat vain perustana toimivalle ympäristö- ja laatujohtamiselle.

Monista yhdenmukaisuuksista huolimatta laatu- ja ympäristöasioissa on myös selviä eroja. Laatu on yrityksen ja sen asiakkaiden välistä kommunikointia, jota eivät säätelä erilaiset lait ja säädökset. Laadun kehittäminen on täysin vapaaehtoista. Ympäristöasioita puolestaan hallitsevat monet luvat ja asetukset, jotka myös vaikuttavat oleellisesti yrityksen toimintaan. (Linnanen ym. 1994, 33.)

6 YMPÄRISTÖJÄRJESTELMÄT

Ympäristöjohtamisen tueksi tarvitaan usein jokin ympäristöohjelma, esimerkiksi ympäristöstandardi. Laukkasen (2005, 243) mielestä monet ympäristöstandardit sopivat käytettäväksi kaikilla toimialoilla. Standardit eivät anna valmiita määritelmiä siitä, miten ympäristöasiat tulisi hoitaa, vaan luettelee ne asiat, joihin yritysten tulee löytää itse ratkaisut.

Markkinoinnilla on kuitenkin suuri merkitys yrityksen palveluiden ja tuotteiden ostamiseen. Ympäristöystävälliset yritykset saavat konkreettista markkina-arvoa esimerkiksi tunnetuilla ympäristömerkeillä (Pohjoismainen Joutsenmerkki, EU-Kukka) taikka ympäristöjärjestelmillä (ISO 14001, EMAS). Jos yrityksellä on käytössään ympäristöjärjestelmä tai heille on myönnetty ympäristömerkki, tietää kuluttaja, että kyseinen yritys on sitoutunut toimimaan ympäristön hyväksi sekä yritys kehittyy nopeasti muuttuvassa maailmassa uusien ympäristöongelmien mukana, muuttaen toimintaansa jatkuvasti entistäkin ympäristöystävällisemmäksi.

Asiakkaiden toiveisiin vastaamisen ja parantuneen markkinoinnin lisäksi vastuullinen ympäristöasioiden hoito lisää myös yrityksen kykyä selvitä taloudelliselta kannalta. Paavola (1996, 147) toteaa, että yrityksen omaksuttua standardisoidun ympäristöjärjestelmän, takaa se yritykselle tietoa, jonka avulla yrityksen riskien arvioiminen ja hallinta helpottuu. Toisaalta yritys parantaa myös julkisuuskuvansa, koska sertifioitu ympäristöjärjestelmä antaa yritykselle uskottavuutta, esimerkiksi osakkeiden omistajien suuntaan.

Sarkkinen (2006, 124-125) kertoo, miten ympäristöjärjestelmä kyetään onnistuneesti sitomaan yrityksen toimiin. Ensinnäkin yrityksen johdon tulee olla halukas tarttumaan uuteen haasteeseen ja sitoutumaan ympäristöjohtamiseen. Johdon lisäksi henkilöstö tulee ottaa mukaan rakentamaan ympäristöjärjestelmää sekä toteuttamaan ympäristöjärjestelmää käytännössä. Ympäristöjärjestelmää rakentaessa ei luoda kokonaan uutta, vaan hiotaan jo olemassa olevia toimintoja ja käytäntöjä sekä keskitytään, että siitä tulee käytännöllinen. Sarkkinen (2006, 124-125) muistuttaa, että ympäristöjärjestelmän rakentamiseen tulee käyttää aikaa sekä yrityksen sisäisen tiedotuksen

tulee painottaa etuja ja hyötyjä, joita syntyy ympäristöjohtamisen ja -järjestelmän käytöstä.

Ympäristöjärjestelmää luodessa yritysten tulee muistaa, että ympäristönsuojelu ei kosketa vain yhtä osaa yrityksen toiminnassa, vaan se tulee ilmetä kaikessa yrityksen toiminnassa. Siksi onkin tärkeää, että ympäristöjohtaminen on osa kaikkea päätöksentekoa. Yritykset eivät kykene yksinään vastaamaan kasvavasta vastuusta ympäristöä kohtaan. Yritysten tuleeikin tehdä tiivistä yhteistyötä sekä kilpailijoiden että alihankkijoiden kanssa. (Linnanen ym. 1994, 70.)

6.1 Tunnetuimmat ympäristöjärjestelmät

Ympäristöjärjestelmistä tunnetuimpia ja samalla käytetyimpiä ovat kansainvälisen standardointijärjestön ISO (International Organization for Standardization) ISO14001-standardi ja EMAS (European Community Eco-Management and Audit Scheme). EMAS on Euroopan Unionin ympäristöasioiden hallinta – ja auditointijärjestelmäasetus. Etenkin pienissä ja keskisuurissa yrityksissä on otettu käyttöön viime aikoina niin sanottu kevennetty ympäristöjärjestelmä, joka rakennetaan soveltaen olemassa olevia ympäristöjärjestelmiä. (Sarkkinen 2006, 118.)

Laukkasen (2005, 243) mukaan ISO14001- standardi velvoittaa yritysjohton tekemään ympäristöselvityksen merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamiseksi, sitoutumaan jatkuvan parantamisen periaatteeseen sekä käyttämään parhainta mahdollista tekniikkaa. ISO14001-standardi asettaa vähimmäisvaatimukseksi yrityksille täyttää viranomaismääräykset tiettyyn aikaan mennessä.

Rohwederin (2004, 230) mukaan EMAS-järjestelmä vaatii, että järjestelmän käyttöön ottaneen yrityksen on laadittava julkinen ympäristöselonteko, joka päivitetään vuosittain. Selonteko tulee todentaa ulkopuolisella tekijällä. Selonteosta ilmenee, miten yrityksen ympäristöasiat ovat kehittyneet vuoden aikana ja, miten yritys tulee kehittymään seuraavan vuoden aikana. EMAS-selonteon laajuus on sidonnainen yrityksen kokoon ja ympäristövaikutuksiin.

Ympäristöjärjestelmien käyttö on lisääntynyt niin Suomessa kuin maailmalla. Olemassa oleva ympäristöjärjestelmä antaa riittävän varmuuden siitä, että yritys pystyy vahvistamaan myönteisiä ympäristövaikutuksia ja pienentämään kielteisiä. Ympäristöjärjestelmän käyttö myös antaa paremmat mahdollisuudet toimia ympäristöön sidoksissa olevien asioiden hoitamisessa. (Sarkkinen 2006, 119.)

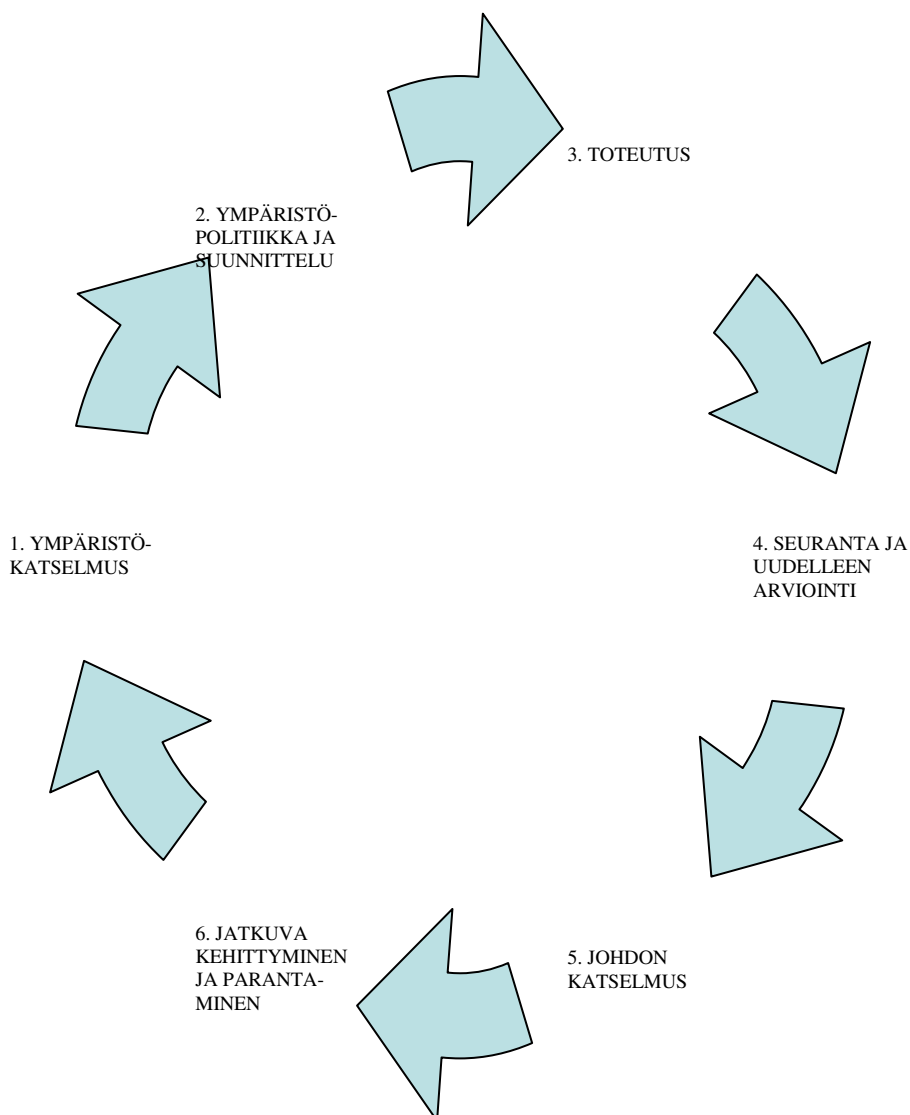
Ympäristöjohtamisen, sekä sen mukanaan tuoman ympäristöstandardin, pohjalta yritys muodostaa omanlaisensa ympäristöpolitiikan. Laukkasen (2005, 243) mielestä tulevaisuudessa yritysten ympäristöpolitiikka tulee nivoutumaan entistä selkeämmin ympäristöpolitiikkaa laajempaan käsitteeseen, yhteiskuntavastuuseen.

6.2 Ympäristöjärjestelmän rakentaminen

Ympäristöjohtamisen tunnetuimpana työkaluna siis hyödynnetään erilaisia ympäristöjärjestelmiä. Ympäristöjärjestelmän tarkoituksena onkin ohjata yritystä ottamaan huomioon kattavasti ympäristöasiat sekä parantamaan jatkuvasti ympäristömyönteisen toiminnan tasoa tomissaan (Lumijärvi & Kela 2000, 7). Lyhyesti kuvailtuna ympäristöjärjestelmän rakentaminen koostuu kuudesta vaiheesta.

Ensimmäisessä vaiheessa selvitetään yrityksen toimintaan, tuotteisiin ja palveluihin liittyvät ympäristöasiat. Toisessa vaiheessa mietitään, miten yrityksen toimintaan ja palveluihin vaikuttaviin ympäristöasioihin voitaisiin vaikuttaa. Kolmannessa vaiheessa suunnitellut toimenpiteet toteutetaan. Neljännessä vaiheessa seurataan, onko toiminta muuttunut ympäristöystävällisemmäksi yrityksen asettamien tavoitteiden mukaisesti. Viidennessä vaiheessa tehdään seurannan perusteella ympäristöasioiden kehittämisen kannalta tarpeellisia muutoksia, jolloin toiminta kehittyy jatkuvasti entistä ympäristömyönteisemmäksi. Kuudes vaihe palauttaa toiminnan takaisin ensimmäiseen vaiheeseen, jolloin ketjun toiminta alkaa alusta. (Lumijärvi & Kela 2000, 7.)

Seuraavasta kaaviosta (Kaavio 1) selviää kokonaisuudessaan ketjun eteneminen.

Kaavio 1. Ympäristöasioiden kehittäminen ja ympäristöjärjestelmän käyttö yrityksessä (Lumijärvi & Kela 2000, 8).

7 TUTKIMUKSENI MENETELMÄVALINNAT, SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Opinnäytetyöni on vahvasti laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullinen tutkimus pyrkii kuvamaan todellista elämää mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä on paljastaa taikka löytää tosiasioita, eikä todentaa väittämiä. Kvalitatiivinen tutkimus käsitteenä on varsin haaroittuva ja sen

piiriin kuuluu monenlaisia tutkimuksia, kuten kenttätutkimus, tapaustutkimus ja osallistuva havainnointi. (Hirsjärvi S., Remes P. ja Sajavaara P. 2002, 151-155.)

Opinnäytetyössäni, kuten muissakin kvalitatiivisen luonteen omaamissa tutkimuksissa, täytyy kuitenkin muistaa kvalitatiivisen tutkimuksen omaava ainutkertainen luonne. Siinä tutkija joutuu pohtimaan sitä tosiasiaa, että ei ole olemassa täysin samanaista ajattelutapaa tai tilannetta. (Hirsjärvi ym. 2002, 181.) Hirsjärvi ja kumppanit (2002, 182) kuitenkin jatkavat, että tutkimalla yksittäistä tapausta riittävän tarkasti voidaan nähdä myös se, miksi ilmiö koetaan merkittäväksi.

Usein tutkimuksen jakaminen selkeästi laadulliseen eli kvalitatiiviseen tai määrälliseen eli kvantitatiiviseen tutkimukseen on vaikeaa, johtuen molempien tutkimusmenetelmien laajasta kirjosta. Kvalitatiiviselle tutkimukselle tyypillisiksi piirteiksi voidaan kuitenkin tulkita seuraavia ominaisuuksia. Tutkija suosii ihmistä tiedonkeruun instrumenttina. Tutkimuksen lähtökohtana on aineiston monitahoinen ja yksityiskohmainen tarkastelu. Tutkimuksen kohdejoukko on tarkasti harkittu. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei käytetä kvantitatiivisen tutkimuksen suosimia satunnaisotantoja vaan tutkimussuunnitelma muotoutuu työn edetessä, tapaukset käsitellään ainutkertaisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti. (Hirsjärvi ym. 2002, 151-155.)

7.1 Toiminnallinen osuus opinnäytetyössäni

Kvalitatiivisen vivahteen lisäksi opinnäytetyöni on luonteeltaan toiminnallinen. Teoriapohjan lisäksi teen Rantasipi Edenille ympäristökartoituksen, jonka luovutan yrityksen käyttöön. Päädyin opinnäytetyössäni tekemään ympäristökartoituksen, koska haluaisin, että työlläni olisi konkreettista apua yritykselle eli Rantasipi Edenille. Ympäristökartoituksen teko usein jää irrallisiksi muusta toiminnasta, joten päädyin opinnäytetyössäni keskittymään niiden ideoiden löytämiseen, miten näistä vuosittain tehtävistä raporteista saataisiin hyötyä myös arkipäivän tilanteisiin. Ympäristökartoituksen tekemiseen kuluu aikaa, enkä haluasi, että tämä työ tehdään niin sanotusti turhaan joka vuosi.

Kaikissa Restel Oy:n hotelleissa ja ravintoloissa tehdään vuosittain ympäristökartoitus ja -suunnitelma. Ympäristökartoitukseen kirjataan yksikön lähtökohdat ja parannusehdotukset ympäristöystävällisempään toimintaan. Ympäristösuunnitelma puolestaan laaditaan ympäristökartoituksen pohjalta. Ympäristösuunnitelman avulla yksikö asettaa itselleen tavoitteita seuraavalle vuodelle. Tavoitteiden lisäksi suunnitelmaan lisätään, miten yritys pääsee näihin asetettuihin tavoitteisiinsa. Ympäristökartoituksen ja -suunnitelman avulla Restel Oy valvoo, miten itsenäiset yksiköt työskentelevät paremman ympäristön eteen.

Rantasipi Edenissä ympäristökartoitus tehdään erikseen hotellin ja ravintolan näkökulmasta. Hotellin ympäristökartoituksessa käydään läpi piha-alue, vastaanotto, yleiset tilat, hotellihuoneet, sauna ja pesutilat, kylpylä-osasto, kokoustilat, aamiainen, koko talon veden, sähkön ja energian kulutus, ilmanvaihto, lämmitys sekä jätehuolto. Ravintolan ympäristökartoituksessa tarkastellaan valaistusta, veden kulutusta, kylmätilojen ja laitteiden kuntoa, ruuanvalmistuslaitteiden kuntoa, astianpesua, hankintoja ja jätehuoltoa. Ympäristökartoituksen ja -suunnitelman avulla Rantasipi Eden siispystyy toimimaan ympäristömyönteisemmin, parantamaan omia ympäristökehityskohteitaan sekä arvioimaan jo saavutettuja tavoitteitaan, kuten myös luomaan uusia tavoitteita.

Ympäristökartoituksen laadinnassa käytin apunani Rantasipi Edenin talonmiehen haastattelua. Etsin myös edellisvuoden ympäristökartoituksesta kehitysideoita. Talonmies Jouko Leinonen oli suureksi avuksi, koska hän on työskennellyt Rantasipi Edenin palveluksessa useita vuosia. Toisin sanoen hän tietää kaiken talon olemassa olevasta tekniikasta ja siitä, miten nämä vastaavat ympäristön kannalta parasta mahdollista tekniikkaa. Ympäristökartoituksen teko olisikin muuten ollut työlästä, kenties mahdotonta. Edellisvuoden ympäristökartoituksen pohjalta pystyin taasen omaan versiooni nostamaan esille edellisvuoden puutteita, kehitysideoita sekä pohtimaan, mitä puutteiden eteen on tehty vuoden aikana.

Ympäristökartoitus valmistui raakileversioonsa kolmen erinäisen Jouko Leinosen kanssa käydyn haastattelun pohjalta. Haastatteluiden aikana kokosimme ympäristökartoituksen pala palalta yhteen. Talonmiehen haastatteluiden pohjalta onnistuivat

myös poimimaan kehitysideoita siitä, miten Rantasipi Eden kykenisi vastaamaan paremmin tiukentuviin ympäristövaatimuksiin tulevaisuudessa.

Rakennuksen ja piha-alueen nykytilanteen kuvauksessa käytin edellisen vuoden ympäristökartoitusta tietopohjana. Rakennuksen ja piha-alueen kehitysideat mietimme yhdessä Jouko Leinosen kanssa. Vastaanoton ja toimiston nykytilanteen sekä kehitysideoiden kartoittamisessa hyödynsin myös edellisvuoden ympäristökartoitusta. Kehitysideoissa hyödynsin omaa kokemustani työskentelystä vastaanotossa. Aula ja käytävä osio muodostuivat myöskin edellisvuoden ympäristökartoituksen pohjalta sekä omista ideoistani, jotka pohjautuvat taustakirjallisuuteen. Yleisö-WC:t ympäristökartoituksessa nojaavat myös edellisvuoden kartoitukseen. Kehitysideoissa on mukana Jouko Leinosen näkemyksiä.

Huonekuvaukset ovat suurimmalta osin edellisvuoden ympäristökartoituksen mukaisia. Kehitysideoissa on omia ajatuksiani, jotka pohjautuvat lähdekirjallisuuteen ja kokemuksiini sekä Jouko Leinosen ajatuksia siitä, miten huoneiden muuttaminen ympäristöystävällisemmiksi onnistuu niin, että asiakkaat pysyisivät edelleen tyytyväisinä. Saunan, pesuhuoneen ja pukuhuoneiden kuvaukset pohjautuvat edellisvuoden ympäristökartoituksiin. Kehitysideat ovat lähinnä Jouko Leinosen ajatuksia. Uima-altaiden tilannekuvaus on Jouko Leinosen rakentama kuten myös uima-altaiden kehitysideat. Kokoustilojen nykytilanteen kartoitus sekä kehitysideat ovat Jouko Leinosen rakentamat. Aamiaisen tilannekuvaus perustuu edellisvuoden ympäristökartoitukseen. Kehitysideat ovat omia ajatuksiani, jotka pohjautuvat taustakirjallisuuteen. Talon huoltovastuut, kulutukset ja kustannukset, kustannusseuranta, lämmitys, ilmanvaihto, sähkön- ja vedenkäyttö sekä jätehuolto tilannekuvauksen osalta pohjautuvat edellisvuosien kartoituksiin. Jouko Leinonen on tuonut omia näkemyksiään niin tilannekuvauksissa kuin ennen kaikkea kehitysideoissa esiin.

Ravintolan ympäristökartoituksen tilannekuvaukset pohjautuvat ensisijaisesti edellisvuotisiin ympäristökartoituksiin. Jouko Leinonen on päivittänyt teknisiä muutoksia ravintoloiden osalta ympäristökartoitukseen. Ravintolan ympäristökartoituksen parannusehdotuksissa on mukana kalliimpia hankintoja, jotka ovat olleet mukana jo edellisvuoden kartoituksessa. Investointien kalleuden takia niitä ei ole vielä toteutettu, siksi ne ovat mukana myös tekemässäni ympäristökartoituksessa. Ravintolan osal-

ta parannusehdotukset koostuvat lähinnä Jouko Leinosen ajatuksista, johtuen Leinosen teknisen tietotaidon ymmärtämisestä. Ympäristökartoitukset hotellille ja ravintoloille olen koonnut kokonaisuudessaan kappaleeseen kahdeksan.

7.2 Puolistrukturoidun haastattelun tausta

Ympäristökartoituksen valmistuttua haastattelin myös kylpylähotellin johtajaa Titta-Liina Gustafssonia. Valitessani opinnäytetyölleni tutkimusmetodia päädyin siis haastatteluihin. Hirsjärvi & Hurme (2008, 11) kiteyttävät valintani erittäin hyvin: ”Haastattelu on yksi tiedonhankinnan perusmuoto”. Hirsjärvi & Hurme (2008, 11) jatkavat, että haastattelun suosio perustuu pitkältikin sen joustavuuteen, hyödynnettävyyteen sekä sen avulla voidaan saada syvällistä tietoa.

Titta-Liina Gustafssonia haastatellessani käytin puolistrukturoitua haastattelua eli lomakehaastattelua. Kuten nimestä voi jo päätellä, haastattelu tapahtui lomaketta apuna käyttäen. Haastattelu eteni lomakkeen mukaisessa järjestyksessä, jolloin myös kysymysten muoto oli täysin ennalta suunniteltu. (Hirsjärvi ym. 2002, 204.) Puolistrukturoidussa haastattelussa käytin siis valmiita kysymyksiä, mutta vastausvaihtoehtoja minulla ei ollut, eli kysymykset olivat niin sanottuja avoimia. Voidaankin todeta, että kvalitatiivinen opinnäytetyöni omaa myös hivenen kvantitatiivista näkökulmaa, johtuen juuri kysymysten tarkasta ennalta suunnittelusta sekä valinnasta. Kvalitatiivista näkökulmaa kuitenkin tukee se, että haastatteluiden henkilöt ovat tarkoin mietittyjä ja ennalta valittuja.

Päädyin haastattelemaan Titta-Liina Gustafssonia saadakseni selville, miten Rantasipi Edenin johto suhtautuu ideaani, jonka avulla halusin kehittää ympäristökartoitusta ympäristöjohtamisen työkaluksi. Haastattelun avulla pyrin selvittämään siis mahdollisia esteitä, miksi ympäristöjohtamista ei voitaisi hyödyntää Rantasipi Edenissä. Haastattelun aikana selvitin myös Rantasipi Edenin ympäristöasioiden hoidon nykytilannetta ja, miten yrityksen johto haluaisi asioita kehitettävän. Kokonaisuudessaan haastattelu siis vei eteenpäin omia pohdintojani siitä, miten ympäristömyönteisempää suhtautumista voitaisiin tuoda esille Rantasipi Edenissä. Haastattelun

aikana tarkoituksenani olikin selvittää Titta-Liina Gustafssonin henkilökohtaisia ajatuksia, tuntemuksia ja kokemuksia.

Haastateltuani Titta-Liina Gustafssonia mietin vielä, tarvitsisinko muita haastateltavia, esimerkiksi hotellipäällikköä taikka ravintolapäällikköä. Voinkin todeta, että tutkimuksessani nousi esille tutkimuksen saturaatio, eli kvalitatiivisen tutkimuksen riittävyyden taikka kylläisyyteen liittyvä käsite (Hirsjärvi ym. 2002, 181). Opinnäytetyöni edetessä päätin, kuinka monta haastattelua minun tarvitsi tehdä, saadakseni riittävästi aineistoa kasaan opinnäytetyölleni asetettuun tutkimustehtävääni päästäkseni. Totesin kuitenkin, että Titta-Liina Gustafssonin haastattelu antoi minulle tarpeeksi tietoa.

8 YMPÄRISTÖASIOIDEN TILA RANTASIPI EDENISSÄ

8.1 Johdon näkemykset ympäristökartoituksesta ja ympäristöjohtamisesta

Haastateltuani kylpylähotelli Rantasipi Edenin johtajaa Titta-Liina Gustafssonia, sain kerättyä tietoa siitä, miten Rantasipi Edenissä suhtaudutaan ympäristöasioiden hoitoon tällä hetkellä, miten johto kokee, että ympäristökartoitusta hyödynnetään ja miten johto suhtautuu ympäristöjohtamisen käyttöönotosta Rantasipi Edenissä. Haastattelun kysymykset olen koonnut liitteeseen 3.

Haastattelun aluksi tiedustelin Titta-Liina Gustafssonilta siitä, miten Restel Oy:n ajama ympäristöpolitiikka näkyy Rantasipi Edenin toiminnassa. Vastauksesta ilmeni, että tällä hetkellä Rantasipi Edenissä keskitytään Restel Oy:n ympäristöpolitiikan mukaisesti lajittelemaan jätteet mahdollisimman tarkasti, kertakäyttöisiä astioita käytetään harkiten, tavarantoimittajien kanssa tehdään yhteistyötä ja ympäristöarvot ovat mukana kaikissa hankinnoissa. Tämän lisäksi Rantasipi Edenissä, kuten muissakin Restel Oy:n operoimissa hotelleissa, käytettävä sähkö on vesisähköä eli niin sanottua vihreää sähköä, joka ostetaan Fortumilta.

Seuraava kysymys käsitteli sitä, miten johdon mielestä ympäristöasioita hoidetaan Rantasipi Edenissä tällä hetkellä. Vastauksesta ilmeni, että ympäristöasioiden hoitoon voitaisiin kiinnittää enemmän huomiota. Ympäristöasiat ovat hieman erillään muusta toiminnasta. Titta-Liina Gustafssonin mielestä olisikin tärkeätä, että ympäristön eteen tehtävät toimet onnistuttaisiin liittämään kiinteästi jokapäiväiseen toimintaan. Gustafssonin mielestä etenkin jäte- ja energiapuolella on vielä tekemistä. Gustafsson kuitenkin muistuttaa, että isommat muutokset vaativat enemmän aikaa toteutukseen.

Seuraava kysymys nosti esille talon johdon suhtautumisen ympäristön huomioimiseen. Titta-Liina Gustafsson kertoi, että talon sisäinen johto pohtii ympäristöasioita kahdesta kolmeen kertaa vuoden aikana johtoryhmän kokouksissa. Gustafsson jatkaa, että hän teetti ulkopuolisilla toimijoilla lämmön, veden ja sähkön kulutukseen liittyvän tutkimuksen marraskuussa 2008, jonka avulla löydettyjen säästökohteiden kunnostaminen aloitetaan heti vuonna 2009.

Halusin vielä saada tarkennusta siihen, miten ympäristöasiat ovat sidoksissa tällä hetkellä jokapäiväisessä toiminnassa Rantasipi Edenissä. Titta-Liina Gustafsson totesi, että ympäristöasiat tulisivat saada entistä paremmin mukaan kaikkeen toimintaan ja myös työntekijöiden ajatuksiin.

Toimivaan ympäristöjohtamiseen liittyy kiinteästi ajatus siitä, että muutoksia lakisääteisissä toimissa seurataan jatkuvasti, jolloin myös yritys pystyy suunnittelemaan omia kehityskohteitaan kannattavasti. Seuraava kysymys keskittyikin siihen, miten Rantasipi Edenissä seurataan näitä muutoksia. Titta-Liina Gustafsson totesikin, että lakia ja säädöksiä noudatetaan ja muutoksia seurataan jatkuvasti.

Seuraavat kysymykset käsittelivät ympäristökartoitusta ja -suunnitelmaa. Ensimmäiseksi tiedustelin, miten Rantasipi Edenin johto kokee, että ympäristökartoitus ja -suunnitelma vaikuttavat tällä hetkellä Rantasipi Edenin toimintaan. Titta-Liina Gustafsson totesi, että ympäristökartoituksen avulla Rantasipi Eden kykenee selvittämään ajanmukaisen tilanteen ja luomaan ympäristösuunnitelman, josta selviää miten esille nousseihin ongelmiin kyetään vastaamaan. Gustafsson jatkaa, että osaan on-

gelmistä kyetään puuttumaan heti, kun toisten ongelmien selvittämiseen vaaditaan paljon rahaa, jolloin tarvitaan investointianomuksia.

Ympäristökartoituksen eduista kysyttäessä Titta-Liina Gustafsson totesi, että ympäristökartoitus on valmis hyvä kaavake, jonka avulla kyetään käymään läpi koko talo, jolloin pienimmätkin ongelmat nousevat esille. Seuraava kysymys koski sitä, miten Rantasipi Edenin henkilökunta suhtautuu ympäristökartoituksen ja -suunnitelman tekemiseen ja kokevatko työntekijät ympäristökartoituksen ja -suunnitelman hyödylliseksi. Gustafsson vastasi kysymykseen, että ympäristökartoituksen ja -suunnitelman laatii yleensä osaston esimies yhdessä talonmiehen kanssa, jolloin muun henkilökunnan ajatukset eivät tule esille, eivätkä he silloin myöskään ole kovin kiinnostuneita asiasta.

Viimeinen kysymys koskien ympäristökartoitusta ja -suunnitelmaa käsitteli ympäristökartoituksen ja -suunnitelman hyödynnettävyyttä. Eli kuinka hyvin ympäristökartoitusta ja -suunnitelmaa hyödynnetään Rantasipi Edenin toiminnassa. Titta-Liina Gustafsson kertoi, että hyödynnettävyyttä pitäisi vielä parantaa. Gustafssonin mielestä paljon on vielä tekemättä, koska muutoksien omaksuminen ei tapahdu hetkessä. Titta-Liina Gustafsson lisää vielä, että ympäristökartoituksen ja -suunnitelman pohjalta nousseita kehitysideoita pitää tarkastella kriittisesti ja miettiä, mitkä ideat ovat järkeviä toteuttaa ja missä mittakaavassa.

Haastattelun lopuksi kyselin Titta-Liina Gustafssonilta vielä, miten hän kokee ympäristöjohtamisen käsitteen. Gustafsson kertoi, että käsite on hänelle jossakin määrin tuttu sekä hän kokee sen hyödylliseksi. Gustafssonin mielestä ympäristöjohtamisen hyödynnettävyys riippuu yrityksen sisäisestä tietopohjasta. Yrityksen tietopohjan perusteella yritys kykenisi nostamaan ympäristöasiat huomion keskipisteeseen ja luomaan niistä kilpailuedun sekä lisäämään taloudellista kannattavuutta. Titta-Liina Gustafsson jatkaa, että koulutuksen avulla henkilökunta saataisiin mukaan kehittämään ympäristöasioiden hoitoa Rantasipi Edenissä sekä lisäämään henkilöstön motivaatiota huolehtia ympäristöstään entistä paremmin.

8.2 Hotellin ympäristökartoitus

Tähän kappaleeseen olen koonnut kokonaisuudessaan hotellin ympäristökartoituksen. Ensin on tilannekuvaus aiheesta, jonka jälkeen tulee parannusehdotukset siitä, miten Rantasipi Eden kykenisi muuttamaan toimiaan ympäristömyönteisemmäksi. Virallisen hotellin ympäristökartoituksen olen laittanut liitteeseen 1.

Rakennus ja piha (kunto, visuaalisuus, sisäänkäynnit, piha-alueet, pysäköinti)

Tilannekuvaus

Piha on pääosin asfaltoitu, asfaltoitu osa toimii parkkialueena. Asfaltointi on korjattu kesällä 2008 ja parkkiruudut maalataan joka toinen kesä. Pihan huolto on kokonaan ulkoistettu. Sisäänkäynnin läheisyydessä on useita roska-astioita.

Parannusehdotukset

Huoltofirman vastualueiden tulisi olla selkeämmin henkilökunnan tietoudessa. Huoltofirman lisäksi talossa on yksi oma huoltomies. Henkilökunnan tulisi tietää keneen otetaan yhteyttä erilaisissa ongelmatilanteissa. Henkilökunnan koulutuksella kyetään lisäämään omatoimisuutta. Roska-astioita voitaisiin lisätä pysäköintialueelle sekä kävelyväylän varteen.

Vastaanotto ja toimisto (siisteys ja järjestys, kirjallinen materiaali, konttorikoneet, atk, valaistus, paperin keräys yms.)

Tilannekuvaus

Vastaanoton työtasoille kertyy ajoittain papereita. Kirjallista materiaalia säilytetään aihealueittain mapeissa. Vastaanotossa on neljä roskakoria. Sanoma- ja aikakauslehdet sekä pahvit kierrätetään. Hukkapaperia pyritään hyödyntämään muistilappuina.

Parannusehdotukset

Paperin tulostamisen vähentäminen, esimerkiksi varausjärjestelmiä tehostamalla, jolloin varauksia ei tarvitsisi tulostaa. Paperi- ja sekajätteille otettaisiin käyttöön omat keräysastiat, esimerkiksi jakamalla jo olemassa olevat roska-astiat väliseinillä kahtia. Atk-välineiden uusiminen energiatehokkaampiin sekä niiden viikoittainen

pyyhkiminen, jolloin pölyn määrää pystyttäisiin vähentämään. Atk-laitteiden huoltoa tulisi tehostaa, eikä keskittyä vain korjaamaan hajonneita laitteita. Näillä teoilla laitteiden käyttöikä pidentyy, joka puolestaan säästää niin ympäristöä kuin kustannuksiakin. Takahuoneiden ilmastointia tulisi tehostaa, jolloin siellä olevat atk-laitteet eivät ylikuumene eivätkä näin ollen aiheuta esimerkiksi palovaaraa.

Aula, käytävät (valaistus, esitteet)

Tilannekuvaus

Lamput ja turvavalot ovat kunnossa. Esitelineet ovat uusittu vuoden 2004 remontin yhteydessä ja niissä ovat vain ketjun toimintaohjeiden mukaiset esitteet.

Parannusehdotukset

Kaikki lamput voitaisiin vaihtaa tilanteen mukaan, joko loisteputki- tai energialamppuiksi. Lamppujen sarjoittaminen, jolloin tarpeettomat valot voitaisiin sammuttaa yön ajaksi. Valot voisivat toimia vain liiketunnistimilla. Näin huoltoväli pitenisi, jolloin saadaan kustannussäästöjä sekä ympäristön kuormitus vähenisi.

Yleisö-WC:t (vedensäästö, valaistus, paperi, käsien kuivaus)

Tilannekuvaus

Hanat ovat manuaalikäyttöisiä eli vanhan mallisia. Käsien kuivaamiseen WC-tiloissa on pääsääntöisesti automaattisia käsipaperitelineitä. Valaistuksessa käytetään lähinnä 60W hehkulamppuja.

Parannusehdotukset

Kaikkien hanojen vaihtaminen tunnistehanoiksi, jolloin vedenvirtaaminen saadaan mahdollisimman pieneksi. Käsipaperia parempi vaihtoehto olisi pyyheautomaatit. Valaistuksen muuttaminen loisteputkiksi, koska energiasäästölamppujen teho ei sovi WC-tiloihin.

Huoneet (savuttomat kpl, allergia, sisustusmateriaalit, kalustus, lämpö, ilmanvaihto, ikkunat, verhot, päiväpeitot, valaistuksen teho/W, valmiustila, minibaarin kulutus kWh, minibaarin sijoittelu ja puhtaus sekä termostaatti, juomalasit, sähkölaitteet, asiakasviestit jne.)

Tilannekuvaus

Kaikki hotellihuoneet (204 kappaletta) savuttomia, joista 183 allergiahuoneita. Osa huoneista on niin sanottuja lemmikkihuoneita, eli näitä ei voida laskea allergiahuoneiksi. Huoneiden materiaalit ovat uusittu remontin yhteydessä vuoden 2004 aikana. Huoneiden lämmitys toimii pääsääntöisesti ilmastoinnin kautta. Huonekohtaiseen lämpötilaan voidaan vaikuttaa termostaatin kautta, eli pattereiden välityksellä. Superior-luokan huoneissa lämpötilan säätäminen on myös mahdollista huonekohtaisesti jäähdytyksen kautta. Standard-luokan huoneissa valaistuksena on neljä 25W hehkulamppua ja superior-luokan huoneissa on kuusi 20W hehkulamppua. Sängynpään lamppujen (kaksi kappaletta) teho on 60W, jalkalampun ja pöytälampun tehot ovat 60W. Televisioiden kulutus on alle 100W. Minibaari on sijoitettu umpinaiseen koteloon televisiotason yhteyteen, joka tekee minibaarien taustojen siivoamisesta mahdollista. Minibaarien kulutus on alhainen. Kaikki juomalasit ovat lasisia ja superior-luokan huoneiden mikit posliinia. Superior-luokan huoneissa on käytössä energiatehokas käyttöjärjestelmä, eli sähköt tulevat huoneisiin vain, kun avainkortti on eteisen lukijassa.

Parannusehdotukset

Ikkunoiden tiivistäminen, tiivistämisessä pitää jättää ilmanvaihtorako. Tiivistämisellä lämmityskulut pienenevät, koska lämpöä ei mene hukkaan. Superior-luokan huoneiden suodattamien vaihto erityyppisiin. Suodattimet vaihdetaan kahden vuoden välein, vaikka vaihtoväli tulisi pitää noin 3-6 kuukaudessa. Näin saataisiin energian kulutus pysymään mahdollisimman alhaisena. Hehkulamput voitaisiin vaihtaa energiansäästölampuiksi soveltuvilta osin. Eteisessä pitää säilyttää kirkas ja nopeasti syttyvä hehkulamppu, kuten myös WC-tiloissa, että pystytään vastaamaan asiakkaiden odotuksiin. Minibaarien käyttö on vähäistä, joten minibaarit voitaisiin jättää esimerkiksi pelkästään superior-luokan huoneisiin. Minibaareista voitaisiin myös tehdä liikuteltavat mallit, jolloin niitä voidaan tarpeen vaatiessa liikutella myös muihin huoneisiin. Tällä hetkellä minibaarit ovat umpinaisessa kotelossa TV-tason yhteydessä,

joka kerää pölyä. Lisääntynyt pöly lisää laitteiden paloherkkyyttä sekä nostaa laitteiden käyttämän sähkön määrää. Energian säästöjärjestelmä voitaisiin ottaa käyttöön myös standard-luokan huoneissa. Tällä hetkellä jätteitä ei lajitella huoneissa. Roskakorit voitaisiin vaihtaa sellaisiksi, että niissä olisi valmiina lajittelumahdollisuudet esimerkiksi sekajätteelle, paperille ja biojätteelle. Päiväpeitteiden ja verhojen kannaiden tulisi olla kestäviä, pestäviä ja valmistettu ympäristöystävällisistä materiaaleista. Avainkorttien materiaalin vaihtaminen, koska tällä hetkellä ne tehdään muovista. Käyttökelpoiset tekstiilimateriaalit voitaisiin toimittaa esimerkiksi kirpputoreille. Henkilökunnan koulutus, jonka avulla työntekijät saadaan sitoutuneiksi ympäristöohjelmaan.

Kylpyhuone (pyykinsäästö, vedensäästö, lämmityksen teho/kW, kuivain, saippua, shampoo, hammasmukit, WC-paperi)

Tilannekuvaus

Jokaisesta kylpyhuoneesta löytyy tarra, jossa kerrotaan asiakkaille pyyhkeiden vaihdosta. Pyyhkeet vaihdetaan vain, kun asiakas niin haluaa. Näin säästetään ympäristöä ja kustannuksia pyykin osalta. Superior-luokan huoneissa on mukavuuslattia-
lämmitys, joka kuluttaa noin 300W. Hiustenkuivaajat ovat uusittu remontin yhteydessä vuonna 2004. Saippuat ja shampoot ovat annostelijoissa.

Parannusehdotukset

Suihkuihin voitaisiin asentaa aika-ajastin, jolloin vettä tulee kerrallaan vain tietyn ajan.

Saunat (sijoittelu, kunto, aukioloajat, ohjaus, kiukaiden teho kW, kiuaskivet, termostaatti/lämpötila)

Tilannekuvaus

Suomalaisten saunojen kulutus on 31kW/sauna, turkkilaisten saunojen kulutus on 32kW/sauna ja yhteinen höyrysauna kuluttavat 40kW. Kaikki saunat toimivat ajastuksella ja jokaisella on oma termostaattinsa. Kiuaskivet ja -vastukset vaihdetaan noin kaksi kertaa vuodessa. Saunat ovat käytössä normaalisti (poikkeuksena seson-

kiajat) maanantaista torstaihin 8-21, perjantaisin 8-22, lauantaisin 7-22 ja sunnuntaisin 7-20.

Parannusehdotukset

Saunojen toimintaa ei kyetä juurikaan muuttamaan entistä ympäristöystävällisemmäksi.

Pesuhuone (kunto, vedensäästö, valaistus, saippuat, shampoot, laudeliinat)

Tilannekuvaus

Pesuhuoneen seinäpintojen kaakeleita on osittain uusittu vuonna 2004. Samana vuonna uusittiin myös suihkut. Suihkuista tuleva vesi on vakiolämpöistä ja yhdellä painalluksella vettä tulee kerrallaan 25 sekuntia. Suihkusaippuat ja -shampoot ovat annostelijoissa. Pesuhuoneiden katto on myös uusittu. Valaistus on vanha.

Parannusehdotukset

Valaistusta voitaisiin muokata siirtymällä energiatehokkaampiin vaihtoehtoihin.

Pukuhuoneet (kunto, kalustus, tarjoilu, kertakäyttö)

Tilannekuvaus

Hotellivieraiden pukutilat kunnostettiin vuonna 2004. Silloin tiloihin lisättiin säilytystilat. Päiväkävijöiden pukutilat ovat alkuperäisessä kunnossa. Kertakäyttömukeja käytetään juomalaseina pukutilojen yhteydessä. Pukutiloissa ei ole tarjoilua.

Parannusehdotukset

Hotellivieraiden säilytystilojen toimivuus on huono, avaimia on naisille ja miehille 204, joka vastaa hotellihuoneiden määrää. Avaimia kuitenkin hukkuu valtavasti, joka lisää kustannuksia ja joiden valmistus kuluttaa turhaan luontoa. Hotellivieraiden pukutilojen säilytystilojen lukkopesän muuttaminen niin, että se toimisi pelkästään avainkortilla. Näin hotellivieraille riittäisi ainoastaan yksi avain koko vierailun aikana. Materiaalikustannukset pienentyisivät. Valaistuksen muuttaminen, käytössä olisi vain loistelamppuja ja energiansäästölamppuja.

Uima-allas (lämpötila, valaistus, allastekniikka, porelaitteet)

Tilannekuvaus

Kylpylässä on useita altaita, joissa ovat eri lämpötilat ja kuutiomäärät. Kylpylän valaistus toimii kokonaan energiansäästölamppuilla. Kylpyläosastolla on myös useita porealtaita. Vesi pidetään normaalioloissa 30 celsiusasteessa, ilman ollessa 32 celsiusastetta. Veden ja ilman lämpötilaeron tulee olla aina 2 celsiusastetta. Pienilläkin lämpötilan vaihteluilla on suuri merkitys. Altaiden lämpötilojen vaihto on hankalaa. Ulkoilman kylmempi lämpötila verrattuna altaiden lämpötilaan toimii lasiseinien avulla niin sanottuna tuulikaappi-ilmiönä, samantapainen ilmiö kuin on kauppojen sisäänkäynneissäkin. Tällä tavoin ulkoilma ei pääse sekoittamaan sisäilman lämpöä.

Parannusehdotukset

Huuhteluvesi voitaisiin puhdistaa ja palauttaa uudelleen käyttöön. Syntyvä energia eli poistoilma pyritään ottamaan talteen ja hyödyntämään edelleen. Kierrätyslaitteilla saataisiin säästää veden, sähkön ja energian kulutukseen. Suihkuveden energian talteenotto on otettu käyttöön kesäkuussa 2008.

Kokoustilat (kalustus, AV-laitteet, valaistus, ilmanvaihto, fläppitaulupaperi, kirjallinen materiaali, kynät, tussit, asiakasviestit)

Tilannekuvaus

Kokoustilojen kalustus vanhimmissa kokoustiloissa on uusittu elokuussa 2008. Vuoden 2004 laajennusosan rakennuksen yhteydessä rakennettiin yksi uusi kokoustila ja viidennen kerroksen kokoustilojen kalustus uusittiin. Piirtoheittimiä on kymmenen kappaletta, tv/video-laitteita on neljä kappaletta, dataprojektoreita on kaksi kappaletta ja DVD-soittimia kaksi kappaletta.

Parannusehdotukset

Remontin yhteydessä parannettiin myös atk-laitteistoa. Nyt kaikki atk-laitteet ovat erittäin energiatehokkaita ja pystyvät vastaamaan asiakkaiden vaatimuksiin. Auditorion valot voitaisiin sarjoittaa, eli valoista pystyttäisiin käyttämään vain osaa kerrallaan. Valot voitaisiin jakaa esimerkiksi kolmeen sarjaan.

Aamiainen (esillepano, kylmä/kuumalaitteet, tarjoiluastiat, asiakasviestit, juomat, kertakäyttö, lajittelu/biojäte)

Tilannekuvaus

Tuoremehut, kahvi, teevesi ja kaakao saadaan automaateista. Suurin osa tuotteista on esillä tarjoiluastioissa. Kylmät ruuat tarjoillaan kylmältaista ja lämpimät ruuat vesihauteissa. Biojätteille on oma astia, jonka käyttö on vähäistä. Aamiaistarjoilijat keräävät kaikki jätteet sekajätteen keräysastiaan.

Parannusehdotukset

Pienien annoskokojen poistaminen kokonaan käytöstä, esimerkiksi voi ja margariini tarjotaan tällä hetkellä pieninä yksittäispakattuina rasioina. Hävikkiä pyritään minimoimaan ja syntyvää hävikkiä hyödynnettäisiin tehokkaammin. Raaka-aineiden hankinnassa voitaisiin siirtyä suosimaan lähellä tuotettua ruokaa, jolloin tuettaisiin paikallista hyvinvointia.

Talon huoltovastuut, kulutukset/seuranta (lämpö MWh/v, l, kg, sähkö kWh/v, tariffi, vesi-jätevesi m³/v, jätemaksut)

Tilannekuvaus

Piha-alueiden huolto on ulkoistettu. Sisätilojen huollosta vastaa kaksi huoltomiestä, toinen on talon kirjoilla ja toinen on ulkoistettu.

Parannusehdotukset

Jätteiden hinnan tarkastaminen, saadaanko lisäsäästöä, jos lajittelua tehostetaan. Jätteiden kuljetusvälin optimointi, jolloin keräysvaiheessa ei lähtisi tyhjiä kuormia, joista kuitenkin maksetaan saman verran. Niin sanotusta romusta (pelti ja metalli), ei tarvitse erikseen maksaa, koska ne ovat romunkerääjille rahan arvoista tavaraa. Sähkölle laadittaisiin niin sanottu omavalvontasuunnitelma, jonka avulla kyetään vertaamaan energian ja kaukolämmön suhdetta. Saataisiin tärkeitä vertailutietoa kuu-kausien välille, mitä muutoksia kulutuksessa on tapahtunut verrattuna asiakasmääriin. Energian ja kaukolämmön valvonta helpottuisi ja toiminnassa ilmenevät viat huomattaisiin nopeammin. Tietysti automatisointi lisäisi laitteiston luotettavuutta

entisestään. Osien kuten venttiilien vaihtovälien lyhennyksillä saataisiin laitteiden luotettavuus lisääntymään sekä laitteista saataisiin suurin mahdollinen hyöty.

Kustannusseuranta (lämpö, alamittarit, jätehuolto, majoitus/asiakasmäärä)

Tilannekuvaus

Sähkön, kaukolämmön ja veden kulutusta seurataan viikoittain ja seurannan perusteella tehdään raportit. Uusia raportteja verrataan edellisiin viikkoihin ja samalla kerätään tietoa poikkeamista, eli sään, asiakasmäärien ja mittareiden kunnon vaikutusta sähkön ja kaukolämmön kulutukseen. Raporteista tehdään kooste kerran kuukaudessa ja se käydään läpi kylpylähotellin johtajan kanssa sekä lähetetään Helsinkiin.

Parannusehdotukset

Raporttien teko tulisi automatisoida. Eli tarvittavat tiedot rekisteröityisivät automaattisesti koneelle, josta ne lähtisivät kerran kuukaudessa eteenpäin.

Lämmitys (muoto, laitteiden kunto, ennakko- ja huolto, säästötoimet, säästömahdollisuudet)

Tilannekuvaus

Kaukolämmitys, päälämmitysmuotona on ilmalämmitys. Laitteita huolletaan vain kun vika on tapahtunut. Laitteille on tehty ennakko- ja huoltosuunnitelma, mutta sitä ei ole otettu käyttöön.

Parannusehdotukset

Ennakko- ja huoltosuunnitelma otetaan käyttöön. Asenteen tulisi muuttua vikakorjauksista laitteiden huoltamiseen. Laitteiden käyttöikä pidentyisi ja laitteet toimisivat oikein ja optimaalisesti koko ajan. Ulkopuolisen henkilön tulisi tehdä tarkastukset, koska hän kykenisi näkemään asiat uusin silmin.

Ilmanvaihto (koneiden laatu ja määrä, laitteistojen tehot, ohjaus, säästötoimet, säästämähdollisuudet)

Tilannekuvaus

Ilmanvaihtokoneita on kuusitoista kappaletta, jotka ovat uusittu vuonna 2008. Kylpylän puolen ilmanvaihtokoneissa on talteenottojärjestelmä, jonka avulla lämmitetään osa talon käyttövedestä. Koneita ohjataan aikaohjelmalla.

Parannusehdotukset

Suurimmat säästöt saataisiin optimoimalla tilan käyttö. Ilmanvaihtokoneisiin pitäisi tehdä puhdistus, jolloin niistä saataisiin suurin hyöty. Ilmanvaihtokoneiden moottorit tulisi muuttaa taajuusmuuttajakäyttöisiksi sekä ohjauksen tulisi toimia hiilidioksidiantureilla. Näin ilmanvaihtokoneet huomioisivat automaattiset vaihtelevan asiakasmäärän ja sekä kylmän ja kuumen vaihtelut tapahtuisivat porrastetusti. Tällä hetkellä ilmanvaihtokoneet voidaan asettaa puhaltamaan joko kylmää taikka kuumaa.

Sähkön käyttö (sähkönjakaja, liityntä/sulaketehot, käytön tehokkuus, huipputehon rajoitus, käytön jakauma, säästötoimet, säästämähdollisuudet)

Tilannekuvaus

Suurjännite, talossa on kaksi omaa muuntajaa. Pääkeskuksessa on kaksi isoa jakokeskusta ja 40 alakeskusta. Sulakkeiden tehot vaihtelevat 2 ja 4000A välillä. Sähkön käyttö jakautuu seuraavanlaisesti: 40 prosenttia kylpylä, 30 prosenttia ravintolat ja 30 prosenttia hotelli.

Parannusehdotukset

Hehkulampuista voitaisiin luopua tai hehkulamput voitaisiin vaihtaa pitkäaikaisiksi hehkulampuiksi. Hehkulamput tulisi kuitenkin mielellään vaihtaa energiansäästölampuiksi. Turhaan palavat valot voitaisiin sammuttaa ainakin yön ajaksi. Käytävillä ja muissa yleisissä tiloissa voitaisiin siirtyä automatiikkavaloihin. Näin valot syttyisivät ainoastaan silloin, kun tiloissa joku liikkuu.

Vedenkäyttö (käytön jakauma, säästötoimet, säästömahdollisuudet)

Tilannekuvaus

45 prosenttia kaikesta talossa käytetystä vedestä kuluu kylpylässä, loput 55 prosenttia jakautuu hotellille ja ravintolalle.

Parannusehdotukset

Hanojen kuntokartoitus, huolletaan vuotavat hanat. Vaihdetaan vanhat wc-istuimet uusiin. Hanat ja wc-istuimet voitaisiin muuttaa automaattisiksi, eli ne toimisivat tunnistimilla. Näin hukkaan menevän veden osuus laskisi. Myös suihkut huoneissa voitaisiin vaihtaa ajastimella toimiviksi.

Jätehuolto (käsittelylaitteet, ongelmajätteet, paristot, loisteputket, öljyt, maalit yms.)

Tilannekuvaus

Sekajätteelle on oma puristin, biojätteelle erillinen kierrätysastia. Pahvi ja paperi kierrätetään, talossa on oma pahvinpuristin. Muovi, metalli, lasi ja pullot lajitellaan ja toimitetaan oikeisiin kierrätyspisteisiin. Ongelmajätteet kerätään erikseen ja niiden hävittämisestä on tehty erilliset sopimukset.

Parannusehdotukset

Jätehuollon sopimus on uusittu keväällä 2008. Tilojen suursiivous tehtiin myös keväällä 2008. Muiden lajiteltavien jätteiden rinnalla voitaisiin lajitella myös energiajäte. Kierrätyksen ja lajittelun toimivuuden parantaminen, tällä hetkellä asiassa laistetaan, koska kierrätys ja lajittelu ovat järjestetty huonosti.

8.3 Ravintolan ympäristökartoitus

Tähän kappaleeseen olen koonnut kokonaisuudessaan ravintolan ympäristökartoituksen. Ensin on tilannekuvaus aiheesta, jonka jälkeen tulee parannusehdotukset siitä, miten Rantasipi Eden kykenisi muuttamaan toimiaan ympäristömyönteisemmäksi. Virallisen ravintolan ympäristökartoituksen olen laittanut liitteeseen 2.

Ilmanvaihto ja lämmitys (patterit, verhot, tiivistykset, tuuletus, ilmastoinnin ohjaus)

Tilannekuvaus

Ilmanvaihtosuunnitelma on yhdistetty hotellin ympäristökartoitukseen.

Parannusehdotukset

Ilmanvaihto tulisi automatisoida hiilidioksidisäätöiseksi. Näin laitteisto pystyisi säätämään ilmanvaihtoa muuttuvien asiakasmäärien mukaan. Ilmanvaihtoa ei tarvitsisi säätää ääriasennoista toisiin, vaan muutos tehtäisiin liukuvasti. Tällä hetkellä ilmanvaihto nojaa täysin huoltomiehelle annettuihin asiakasmääriin ja hänen tietotaitoonsa.

Valaistus (Ohjeistus ja kunto)

Tilannekuvaus

Valaistuksen kunto on pääosin hyvä. Esmeraldan baaritiskin valaisimet vaihdettava tai ainakin korjattava. Esmeraldan keittiön valot toisinaan päällä koko yön.

Parannusehdotukset

Valaistusta ei juurikaan voida vaihtaa energiasäästölamppuihin, koska nykyiset valot ovat himmennettäviä. Energiasäästölamppujen himmennyskäyttö on käytännössä katsoen mahdotonta nykyisellä tekniikalla. Niiden hyötyä kustannuksiin nähden voidaan pitää olemattomana. Kaikkien valojen sammuttaminen silloin kuin keittiötiloissa ei ole ketään, esimerkiksi öisin. Valaistuksessa käytettävä lamput voidaan vaihtaa hieman kalliimpiin, joiden käyttöaika olisi pidempi. Näin saataisiin säästöä hankintakustannuksiin ja palkkakustannuksiin, koska lamppujen vaihto ei työllistäisi huoltoa niin usein.

Vedenkäyttö (WC:t ja keittiö)

Tilannekuvaus

Veden käyttö on vähentynyt uuden tiskilinjaston myötä (vaihdettiin toukokuussa 2008), koska kone pysähtyy automaattisesti kun tiskiä ei ole linjastossa.

Parannusehdotukset

Ei ole juurikaan parantamista, koska tiskilinjasto käyttää suurimman osan vedestä. Muuten vedenkäyttö ei ole merkittävää.

Kylmätilat ja -laitteet (kunto, sijoittelu, tiivisteet, puhtaus, lämpötila, täyttöaste)

Tilannekuvaus

Esmeraldan salin vetolaatikostot (kolme kappaletta) ovat yli kymmenen vuotta vanhoja, joista yksi on rikki. Esmeraldan keittiössä vetolaatikostot ovat uusia (1-2-vuotiaita) sekä toimivia. Rosalian keittiö- ja salitiloissa on myös vanhempia vetolaatikostoja, 2-10-vuotiaita. Rosalian keittiön toisen vetolaatikoston kunto on välttävä, koska koneisto ja tiivisteet ovat heikot. Kylmähuoneiden kuntokartoitus korjaustoimenpiteineen on tehty Huurre Oy:n toimesta. Kuntokartoituksessa on huomioitu R22-kylmäaineen käytön lopettaminen vuoteen 2010 mennessä.

Parannusehdotukset

Kylmähuoneisiin voitaisiin asentaa digitaalinen lämpötilan seuranta. Sen avulla kyettäisiin ennakoimaan ja seuraamaan esimerkiksi tuotteiden kuntoa. Se helpottaa henkilökunnan päivärytmiä, koska henkilökunnan ei enää tarvitse seurata lämpötiloja. Myös terveystarkastuksia varten saadaan luotettavaa tietoa. Äkilliset muutokset lämpötiloissa saadaan helposti selville ja laitteistoa pystytään huoltamaan ennen kuin laitteisto hajoaa. Kylmähuoneiden uusinta, jolloin tavaroiden säilyttäminen helpottuu ja saavuttaa optimaalisen tason. Esmeraldan salin puolelle uusi vetolaatikosto. Rosaliaan uusi linjasto, jolloin uusittaisiin niin vitriini kuin vetolaatikostotkin. Kaikkien vetolaatikoiden ja koneiden suodattimien säännöllinen puhdistus, jolloin laitteiden energian kulutus laskee ja käyttöikä pidentyy. Viimeksi suodattimet vaihdettiin kesäkuussa 2008.

Ruoanvalmistuslaitteet (kunto, käyttöajat)

Tilannekuvaus

Esmeraldassa laitteisto on pääosin kunnossa. Laitteet ovat käytössä lähes koko päivän, välillä 9-23. Kaksi kiertoilmauunia, isompi on kymmenen vuotta vanha, joka korjataan 2-3 kertaa vuodessa. Pienempi on kolme vuotta vanha, joka toimii eikä ole

tarvinnut isoja korjauksia. Rosalian parila on huonossa kunnossa, eli korjauksia tarvitaan. Rosalian rasvakeitin on yli kymmenen vuotta vanha, sen vikavirtasuojain laukeaa usein. Vaatii korjauksia 1-2 kertaa vuodessa.

Parannusehdotukset

Rosalian keittiöön uusi rasvakeitin, vaikkakin talon huoltomiehet osaavat korjata laitteen vikavirtasuojaimen lauetessa. Parila voitaisiin uusita parin vuoden sisällä. Parilan vastukset on vaihdettu vuonna 2008 ja muutoinkin parilaa on korjattu. Isommalle kiertoilmauunille tulisi tehdä kuntokartoitus ja mahdollisesti se tulisi uusita. Tällä hetkellä kiertoilmauunit toimivat hyvin.

Astianpesu (pesuaineannostelu, pesulämpötila, kunto)

Tilannekuvaus

Esmeraldan päätiskikone on uusittu toukokuussa 2008. Tiskilinjasto vaatii vielä täydennys- ja lisäosia. Esmeraldan patatiskikone on noin kymmenen vuotta vanha. Patatiskikoneetta joudutaan korjaamaan vuosittain muutamia kertoja, viimeinen korjaus tehtiin kesäkuussa 2008. Rosalian tiskikone on kolme vuotta vanha. Tiskikone on kohtuullisessa kunnossa, se vaatii myös korjauksia muutaman kerran vuodessa.

Parannusehdotukset

Esmeraldan päätiskikoneeseen asennetaan hihnaston kaarisuojat lokakuussa 2008. Pesuaineasetukset koetetaan saada optimaaliselle tasolle.

Hankinnat (Pakkauskoot, kertakäyttötavarat)

Tilannekuvaus

Kaikki tavarat hankitaan Restel Oy:n tavarantoimittajalistan mukaisilta tuottajilta. Restel Oy:n kanssa on sovittu tietyt perustuotteet, joita käytetään, lisä tuotteet valitaan käytön mukaan. Pakkauskoot pidetään järkevän kokoisina, mahdollisimman isoina. Kertakäyttötuotteiden käyttöä on pyritty vähentämään. Tällä hetkellä käytetään lähinnä allasravintola Bahiassa. Servietit ovat kaikilla osastoilla kertakäyttöisiä, mutta maatuovia, eli voidaan hävittää biojätteen mukana.

Parannusehdotukset

Kiinnitetään huomiota hankittaviin tavaroihin. Valitaan ympäristöystävällisin menetelmin valmistettuja tuotteita lähituottajilta. Pyritään ostamaan tuotteet mahdollisimman isoina pakkauksina, kuitenkin niin, että varastotilat eivät täyty liiaksi, jolloin varaston arvo kasvaa kohtuuttomaksi.

Jätehuolto (lajittelu, kierrätys, ongelmajätteet)

Tilannekuvaus

Pirkanmaan jätehuolto hoitaa jätteiden noudon. Ravintoloissa lajitellaan biojätteet, pienmetalli, pahvi (pahvipaalin), sekalasi ja keräyspaperi. Ongelmajätteet (patterit, loisteputket) hoitaa tekninen huolto tietyn väliajoin.

Parannusehdotukset

Pahvipaalin käytön opettaminen, niin että koko henkilökunta osaa käyttää laitetta oikein ja turvallisesti. Ravintoloihin lisätään pyörällisiä jäteastioita, jolloin niiden käyttö tehostuu ja puhtaanapito helpottuu. Kierrätysastioiden tehostaminen, jolloin henkilökunnalle ei tule lisää vaivaa tehokkaasta kierrättämisestä. Energiamuovin lajittelu, eli energiamuovia ei kerättäisi samaan sekajätteen kanssa. Aamiaisblokkarien kärryjen parantaminen, jolloin syntynyt biojäte voidaan lajitella.

Ympäristötietoisuus (henkilöstön tiedot, perehdyttäminen, suhtautuminen)

Tilannekuvaus

Ympäristöasioita on käsitelty henkilökunnan kanssa, osana omavalvontasuunnitelmaa. Tietämys ja suhtautuminen ympäristöasioihin ovat parantuneet keskustelujen myötä, ollen hyvää, vähintään tyydyttävää.

Parannusehdotukset

Henkilökunta mukaan suunnitteluun, miten ympäristöstä pystyttäisiin huolehtimaan paremmin. Myönteiset ympäristöarvot osaksi Restel Oy:n arvoja. Koulutuspäivien järjestäminen, jolloin ympäristöasioiden oikea hoito olisi jokaisen työntekijän tiedossa. Jokaiselle työntekijälle voisi antaa oman vastualueen, jolloin ympäristöasioiden hoito olisi osa jokapäiväistä työskentelyä, eikä vain irrallinen osa työtä.

9 TUTKIMUSTULOSTEN LUOTETTAVUUDEN ARVIOIMINEN

Ympäristökartoituksen luotettavuutta tarkasteltaessa, tulee huomioida, että vuosittaiseen ympäristökartoitukseen vaikuttaa kiinteästi sen hetkinen tilanne, joka tulevan vuoden aikana tulee varmasti muuttumaan. Esimerkiksi taloudelliset paineet vaikuttavat suoraan Rantasipi Edenin mahdollisuuksiin parantaa jo olemassa olevaa ympäristöhuomiointia. Tietysti lakisäänteinen taso tulee säilymään, mutta innovatiiviset keksinnöt usein jäävät toteutumatta. Vaikka halua ja intoa muokata ympäristöä omalla toimellaan paremmaksi löytyisikin, voi taloudelliset heittelyt sitä heikentää.

Ympäristöasioiden ja etenkin ympäristöjohtamisen hyödyntäminen yrityksen toimisessa vaatii johtajiston ja muun henkilökunnan aktiivista paneutumista ympäristömyönteiseen työhön. Johtajiston vaihtuminen ja kausiluonteisten työntekijöiden perehdyttäminen ovatkin niin sanotusti kriittisiä hetkiä. Koska ympäristöjohtaminen on pitkälti käyttäjiensä näköinen, on henkilöstömuutoksilla suuria vaikutuksia siihen, miten Rantasipi Edenissä hyödynnetään ympäristöjohtamista. Pahimmassa tapauksessa saattaa ympäristön huomioiminen unohtua kokonaan.

Haastatteluiden merkitykseen ja siitä saadun tiedon arviointiin vaikuttavat useat merkittävät osatekijät. Kuten ympäristökartoitukseen vaikuttaa vahvasti sen hetkinen tilanne, näkyy se myös haastatteluissa. Haastatteluiden aikana vastaajat ovat tuoneet esille näkemyksensä juuri sillä hetkellä, joka ei ole muuttumatonta. Haastatteluiden aikana ilmenneisiin vastauksiin vaikuttaa suuresti myös sen hetkinen yhteiskunnallinen keskustelu. Mitä asioita on ollut esillä esimerkiksi uutisissa ja ajankohtaisohjelmissa. Joten haastatteluiden ajankohdalla on ollut suuri merkitys. Opinnäytetyöni haastattelut ovat tehty puolen vuoden sisällä toisistaan, eli aikajakauma ei ole kovin suppea.

Haastattelutilanteisiin vaikuttavat myös ulkoiset vaikuttimet. Haastateltavat ovat saattaneet kertoa sellaisista asioista, joita he uskovat haastateltavan haluavan kuulla, eikä niinkään niitä asioita, mitä he itse kokevat.

Opinnäytetyöni aikana olen rajannut kohdejoukon haastatteluiden osalta varsin suppeksi. Onkin syytä pohtia myös sitä tosiasiaa, että voidaanko kahden ihmisen haastatteluiden puitteista tehdä yleistyksiä, jotka koskettaisivat koko Rantasipi Edeniä. Harkitsin pitkään, kuinka monta henkilöä minun olisi kannattanut haastatella opinnäytetyötäni varten. Päädyin kahteen henkilöön ja heidän haastattelunsa koskivat eri aihepiirejä, eli minulla ei ollut käytössä varsinaisesti vertailukelpoista tietoa.

Haastateltuani Titta-Liina Gustafssonia päätin, ettei minun tarvitse haastatella Rantasipi Edenin eri osastojen päälliköitä, saadakseni opinnäytetyölleni riittävästi tietoa. Ellen olisi saanut tarpeeksi tietoa kylpylähotellin johtajan haastattelusta, olisin kääntynyt siivouspäällikön puoleen. Ongelmana tässä haastattelussa olisi ollut se, että Rantasipi Eden on ulkoistanut siivouspalvelunsa. Mukaan olisi helposti päätynyt myös toisen yrityksen ympäristötavoitteita, jotka olisivat saattaneet olla ristiriidassa opinnäytetyölleni asettamien tavoitteiden kanssa. Muiden osastojen päälliköiden haastatteluissa ongelmana puolestaan olisi ollut vastausten sijoittuminen ainoastaan heidän oman osastonsa tavoitteisiin, jolloin haluamani Rantasipi Edenin kokonaiskuva olisi jäänyt saavuttamatta.

Haastattelutilanteisiin vaikutti myös henkilökohtainen asemani. Olisiko vastauksissa ollut eroa, jos en itse olisi työskennellyt Rantasipi Edenissä vaan olisin ollut ulkopuolinen?

Haastattelutilanteita arvioitaessa nousevat esille myös asetetut kysymykset. Olivatko kysymykseni oikein asetettuja, ymmärrettiinkö kysymykset oikein ja mittasivatko ne haluamiani asioita? Vai jäikö minulta kysymättä kokonaan jokin asia? Vastausten perusteella koen, että kysymykset ovat ainakin olleet oikein ymmärrettyjä sekä olen saanut vastauksia haluamiini kysymyksiin.

Opinnäytetyöni reliabiliteetti toteutui mielestäni ympäristökartoituksen osalta hyvin. Ympäristökartoitukseen kootut nykytilannetta selventävät asiat ovat totuudenmukaisia. Kehitysideoihin vaikuttaa tietysti mainitsemani aikasidonnaisuus, eli miten koamani ideat ovat toteutettavissa tutkimushetkellä. Suuret heittelyt taloudellisella puolella tulisivat varmasti vaikuttamaan myös kehitysideoiden käytännön toteutukseen Rantasipi Edenissä. Haastattelun osalta luotettavuus toteutui myös. Kunhan

muistetaan jo toteamani mahdolliset vaikutukset reliabiliuteen, mitkä ovat yleisiä laadullisen tutkimuksen parissa.

Opinnäytetyöni validiteetin eli pätevyyden arviointi onkin haastavampaa. Laadullisessa tutkimuksessahan kun ei koskaan voi olla varma, ovatko tutkijan tekemät päätelmät oikeellisia. Opinnäytetyöni on tehty kattavasti, teoriaosuudesta löytyy selkeitä ideoita siitä, miten ympäristöjohtamista voitaisiin hyödyntää yrityksen toimissa. Toisaalta en tiedä, olenko onnistunut kattavasti kokoamaan niitä Rantasipi Edenin näkökulmasta ja olenko saanut yrityksen johdon tarkastelemaan Rantasipi Edenin mahdollisuuksia hyödyntää ympäristöjohtamista.

10 POHDINTA

Teoriaosuuteni käsitteli ympäristöasioiden hallintaan kiinteästi liittyviä käsitteitä, joiden selventäminen oli työni ymmärtämisen kannalta keskeistä. Teoriaosuuteen olen myös koonnut ympäristöjohtamisen avulla saatavia hyötyjä yritykselle. Toivoisinkin, että esille nostamistani hyödyistä löytyisi myös Rantasipi Edenin kohdalle sopivat ajatukset siitä, miksi juuri Rantasipi Edenin kannattaisi harkita ympäristöjohtamisen hyödyntämistä omissa toimissaan.

10.1 Ympäristökartoituksen onnistuminen

Mielestäni opinnäytetyöni tutkimustehtävä, tehdä ympäristökartoitus Rantasipi Edenille, toteutui työni avulla. Talonmiehen avustuksella valmistin ympäristökartoituksen, jonka avulla Rantasipi Eden sai käyttöönsä uutta tietoa. Voinkin todeta, että työlläni oli merkitystä Rantasipi Edenille. Uuden tiedon lisäksi, tekemäni ympäristökartoituksen avulla, Rantasipi Eden kykenee valmistamaan ympäristösuunnitelman. Ympäristösuunnitelma puolestaan antaa Rantasipi Edenille työkalut koota kehitys-

ideat yhteen, asettaa tavoitteet seuraavalle vuodelle ja kenties miettiä, voitaisiinko ympäristöjohtaminen ottaa osaksi toimintaa.

Ympäristökartoitus keräsi yhteen kaikki Rantasipi Edenin ympäristövaikutukset. Kuten Titta-Liina Gustafssonkin totesi haastattelun aikana, on ympäristökartoitus hyvä työväline, koska sen avulla myös talon pienimmät ympäristövaikutukset tulevat tutkituksi, jolloin suunnitellut kehityskohteet eivät ole liian suuripiirteisiä. Ympäristökartoitus nostikin esille kehityskohteita, joiden eteen Rantasipi Eden voisi ryhtyä toimimaan.

Toisaalta ympäristökartoitus paljasti myös ne asiat, jotka ovat jo huomioitu Rantasipi Edenin toiminnassa. Olikin hienoa huomata, että Rantasipi Eden on jo vuosien ajan pyrkinyt huomioimaan ympäristön kaikissa tomissaan. Kehitys ympäristöasioiden saralla on kuitenkin kiihtynyt viime vuosien aikana, jonka toin esille myös teoriaosuudessani, esitellessäni ympäristönsuojelun kehitysaskeleita. Siksi koenkin, että opinnäytetyöni aihevalinnalla voi olla Rantasipi Edenille hyötyä myös ympäristökartoituksen lisäksi, koska Rantasipi Eden, niin halutessaan, voi nostaa ympäristöasioiden hoidon uudelle tasolle, omaksumalla ympäristöjohtamisen työskentelytapoihin.

10.2 Ympäristökartoituksesta ympäristöjohtamiseen

Ympäristökartoituksen lisäksi tutkimustehtävänäni oli pohtia käytännön ideoita siihen, miten tekemäni ympäristökartoitus voitaisiin nostaa ympäristöjohtamisen työkaluksi. Mielestäni ympäristökartoitus tarjoaa Rantasipi Edenille vankan pohjan siirtyä hyödyntämään ympäristöjohtamista. Ympäristöjohtamisen pääperiaatteena on, että yrityksen johto sitoutuu päätöksissään ottamaan ympäristön huomioon. Ympäristökartoitus tehdään osastojen johtajien toimesta, näin johto olisikin alusta asti mukana ympäristön paremmassa huomioimisessa. Ympäristökartoituksen tekeminen koetaan tällä hetkellä hieman pakkona, eikä ympäristökartoituksesta niin sanotusti oteta hyötyä irti.

Ympäristökartoituksen tekeminen voitaisiin jakaa selvemmin osastokohtaiseksi, jolloin esimerkiksi kylpylän osuudesta vastaisi kylpylän henkilökunta. Päivittäin kylpylän asioiden tekemisissä olevilla henkilöillä on varmasti enemmän kehitysideoita kylpylän saralle, kuin hotellipäälliköllä. Näin ympäristökartoituksen tekemisestä ei myöskään tulisi kohtuuttoman vaivalloista, jolloin työntekijät näkisivät myös ympäristökartoituksen edut ja hyödyt paremmin. Ympäristökartoitus voitaisiin myös tehdä esimerkiksi palaverin puitteissa, jolloin ympäristökartoituksen tekemiseen sitoutuisi koko henkilökunta. Vaikka ympäristöjohtamisen lähtökohtana on, että ylin johto sitoutuu ympäristön entistä parempaan huomiointiin, ei ympäristöjohtaminen ole toimiva kokonaisuus ellei yrityksen koko henkilöstö ole siihen sitoutunut.

Ympäristökartoituksen valmistuttua, osastokohtaisesti voitaisiin rakentaa myös ympäristösuunnitelma, joka tarkentaisi osastojen konkreettiset tavoitteet, miten ympäristökartoituksessa asetettuihin päämääriin päästäisiin. Tavoitteiden ja päämäärien ollessa selvillä, ryhdytään käytännön toimiin. Motivoitunut johto ja henkilökunta olisivat varmasti halukkaita myös pääsemään asetettuihin tavoitteisiinsa. Ennen seuraavan vuoden ympäristökartoituksen ja -suunnitelman valmistamista, yrityksen johto voisi peilata edellistä vuotta ja miettiä, miten asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Mielestäni tämä kuvastaa myös ympäristöjärjestelmien pohjalla toimivaa kuviota, jonka esitelin luvussa kuusi.

Tietenkään ilman koulutusta Rantasipi Edenin johto ei varmastikaan pääse alkuun. Koko prosessi pitäisikin aloittaa kouluttamalla johto ja henkilökunta, jolloin kaikki olisivat samalla viivalla. Rantasipi Edenin innostuksesta riippuen, voisi yritys lähteä kehittämään toimintaansa entisestään. Seuraava askel olisi sertifioituneen ympäristöjärjestelmän käyttöönotto, esimerkiksi ISO14001.

Esitinkin idean siitä, miten ympäristökartoitus voisi toimia ympäristöjärjestelmän pohjana, jota koordinoitaisiin ympäristöjohtamisella. Voinkin todeta, että onnistuin myös vastaamaan tähän osuuteen tutkimustehtävässäni. Työni avulla osoitin, miten ympäristökartoitusta voitaisiin hyödyntää Rantasipi Edenin toiminnassa, osana ympäristöjohtamista.

Työni hyödynnettävyys jatkossa liittyy kiinteästi juuri ympäristösuunnitelman valmistamiseen. Ympäristösuunnitelma tarvitsee pohjakseen ympäristökartoituksen, jolloin tavoitteista tulee realistisia ja toteutettavia. Toisaalta työstäni on hyötyä myös seuraavan vuoden ympäristökartoituksen tekemisessä. Tutkinhan minäkin myös edellisten vuosien ympäristökartoituksia aloittaessani ympäristökartoituksen tekemisen.

Opinnäytetyöni tarkoituksena oli antaa käytännön ideoita siihen, miten Rantasipi Edenissä voitaisiin siirtyä hyödyntämään ympäristöjohtamista. Antamieni vihjeiden perusteella ympäristöjohtamisen hyödyntäminen olisikin mahdollista Rantasipi Edenissä. Toivoisinkin, että tulevaisuudessa seuraava tutkimus tehtäisiin aiheesta, miten ympäristöjohtamisen käyttöön ottaminen on vaikuttanut ympäristöasioiden hoitoon Rantasipi Edenissä.

Kokonaisuutena tarkasteltaessa opinnäytetyöni onnistui mielestäni hyvin. Työlleni asettamat tavoitteet toteutuivat ja työlläni oli merkitystä asiakasyritykselle. Työni ainoaksi puutteeksi nostaisin sen, miten olen onnistunut kokoamaan ajatuksia ja kehitysideoita siitä, miten Rantasipi Eden voisi ryhtyä hyödyntämään ympäristöjohtamista jokapäiväisissä toimissaan.

Työni merkittävyyteen puolestaan vaikuttaa kiinteästi se, miten Rantasipi Edenissä viime kädessä suhtaudutaan ympäristöjohtamiseen, ja ennen kaikkea olenko onnistunut teoriaosuudessaani tuomaan esille tarpeeksi ympäristöjohtamisen hyödyntämisen eduista yritykselle. Vaikka totesinkin, että opinnäytetyöni tutkimustehtävä toteutui, vaikuttaa opinnäytetyöni hyötysuhteeseen myös merkittävästi Rantasipi Edenin toimet sen jälkeen, kun olen luovuttanut opinnäytetyöni yrityksen käyttöön.

LÄHTEET

Gustafsson, T-L. 2008. Kylpylähotellin johtaja, Rantasipi Eden. Nokia. Strukturoitu haastattelu 30.12.2008. Haastattelijana Henriikka Suominen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Heiskanen, E. 2004. Ympäristö ja liiketoiminta: Arkiset käytännöt ja kriittiset kysymykset. Helsinki: Gaudeamus.

Hemmi, J. 1995. Ympäristö - ja luontomatkailu. Kokkola: KPpaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. ja Sajavaara, P. 2002. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Kylpylähotelli Rantasipi Eden. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa http://www.rantasipi.fi/Rantasipi/suomeksi/Hotellit/Kylpylahotelli_Rantasipi_Eden.iw3

Käytännön tekoja ympäristön hyväksi. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa <http://www.restel.fi/ymparisto.cfm?switch=fin>

L3.12.1993/1072. Jätelaki

L31.12.1978/669. Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa ja puhtaanapidosta

L4.2.2000/86. Ympäristönsuojelulaki

Laukkanen, T. 2005. Mikkelin Ammattikorkeakoulu C: Oppimateriaalia, Ympäristötietous. Mikkeli:Interkopio.

Leinonen, J. 2008. Huoltomies, Rantasipi Eden. Nokia, Henkilökohtainen tiedonanto 3.7.2008, 23.7.2008 ja 1.8.2008.

Linnanen, L., Boström, T. ja Miettinen, P. 1994. Ympäristöjohtaminen: elinkaariajattelu yrityksen toiminnassa. Juva: Weilin+Göös. .

Lumijärvi, A. & Kela, L. 2000. Pienen yrityksen ympäristöjärjestelmäopas. Vantaa: Tummavuoren Kirjapaino Oy.

Nuuja, I., Paarlahti, J., Palokangas, R. ja Hamari, R. 1991. Kestävä tulevaisuus: Ympäristöopas. Espoo: Weilin+Göös.

Rantasipi Faktat. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa http://www.rantasipi.fi/Rantasipi/suomeksi/Rantasipi-info/Rantasipi_faktat.iw3

Rantasipi-hotellit tarjoavat elämyksiä. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa <http://www.rantasipi.fi/Rantasipi/suomeksi/Hotellit.iw3>

Restel konserni 2008. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa <http://www.restel.fi/hotellit.cfm?switch=fin>

Restel Oy:n vuosikertomus 2007. [verkkodokumentti] [viitattu 4.8.2008] Saatavissa http://resourcesrestel.cfserver1.nebula.fi/resdir_000232/Restel_Vuosikertomus_2007_5.pdf

Paavola, J. 1996. Ympäristötalouden perusteet. Helsinki: Hakapaino Oy.

Parviainen, Jouko. 1997. Matkailuyrityksen ympäristöopas: Ympäristöä säästävän matkailun käsi- ja oppikirja. Tornion kirjapaino.

Pohjola, T. 2003. Johda ympäristöasioita tehokkaasti: ympäristöosaaminen menestystekijänä. Helsinki: Talentum.

Rohweder, L. 2004. Yritysvastuu- kestävä kehitys organisaatiotasolla. Porvoo: WS Bookwell Oy.

Sarkkinen, S. 2006. Ympäristövastuu työpaikalla. Helsinki: Edita.

LIITELUETTELO

LIITE 1 Hotellin ympäristökartoitus

LIITE 2 Ravintolan ympäristökartoitus

LIITE 3 Strukturoidun haastattelun kysymykset

HOTELLIN YMPÄRISTÖKARTOITUS					
Hotelli		Tekijät:		Pvm	
Asia	Tilannekuvaus		Parannusehdotukset		
Rakennus ja piha					
(kunto, visuaalisuus, sisään- käymälä, piha-alueet, pysä- köinti)					
Vastaanotto ja toimisto					
(siisteys ja järjestys, kirjallinen materiaali, konitorikoneet, atk, valaistus, paperin keräys, muna)					
Aula, käytävät					
(valaistus, esitteet)					
Yleisö-WC:t					
(vedensäästö, valaistus, paperi, käsien kuivaus)					
Huoneet					
(savuttomat (määrä), allergia, sisustusmateriaalit, kalustus, lampo, ilmanvaihto, ikkunat, verhot, päiväpeitot, (jatkuu)					

Asia	Tilannekuvaus	Parannusehdotukset
Huoneet, jatkoa ed. sivulta (valaistus (teho, w), TV (teho, w) valmistila, minibaari (kulutus, kWh), sijoittelu, taustan puhta- us, termostaatti, juomalasi, muit sähkölaitteet, asiakas- viestit)		
Kylpyhuone (pyykinsäastö, vedensäastö, lämmitys (teho, kW), kuivain- tim, saippua, shampoo, ham- maslucit, WC-paperi)		
Saunat (sijoittelu, kunto, aukioolajat, ohjaus, kiukaat (tehot, kW), kivaskivet, termostaatti/ lämpö- tila)		
Pesuhuone (kunto, vedensäastö, valaistus, saippuat, shampoo, laudeliinat, kertakäyttö)		
Pukuhuone(et) (kunto, kalustus, tarjoilu, ker- täkäyttö)		

Asia	Tilannekuvaus	Parannusehdotukset
Uima-allas (lämpötila, valaistus, allas- tekniikka, porelaitteet tms)		
Kokouksetilat (kalustus, AV -laitteet, valais- tus, ilmanvaihto, fläppitaulupa- peri, kirjallinen materiaali, kynät, tussit, asiakasviestit)		
Oleskelutilat, muut tilat		
Aamiainen (esillepano, kylmä/kuumalait- teet, tarjoiluasiat, asiakasvies- töt, juomat, kertakayttö, lajit- telu/biojäte)		
Talon huoltovastuut, kulu- tukset/kustannukset (lämpö (MWh/v, 1, kg), säh- kö (kWh/v), tariffi, vesi-jäte- vesi (m ³ /v), jätemaksut)		
Kustannusseuranta (lämpö, alamittarit, sähkö, ala- mittarit, vesi, alamittarit, jäte- huolto, majoitus/asiakasmäärä)		

Asia	Tilannekuvaus	Parannusehdotukset
Lämmitys (muoto, laitteiden kunto, ennakkohuolto, huolto, säästötoimet, säästämähdollisuudet)		
Ilmanvaihto (koneiden laatu ja määrä, laitteistojen tehot, ohjaus, säästötoimet, säästämähdollisuudet)		
Sähkön käyttö (sähköön jakaja, liityntä/sulake- tehot, käytön tehokkuus, huipputehon rajoitus, käytön jakautuma, säästötoimet, säästämähdollisuudet)		
Vedenkäyttö (käytön jakauma, säästötoimet, säästämähdollisuudet)		
Jätehuolto (käsitteilylaitteet, ongelmajäteet, paristot, loisteputket, öljyt, maalit ym)		
Muut asiat / huomiot		

Asia	Tilannekuvaus	Parannusehdotukset
Astianpesu (pesuaineannostelu, pesu-lämpötila, kunto)		
Hankinnat (pakkauskoot, kertakäyttö-tavarat)		
Jätehuolto (lajittelu, kierrätys, ongelmajätteet)		
Ympäristötietoisuus (henkilöstön tiedot, perheystäväinen, suhtautuminen)		
Muut asiat/huomiot		

HAASTATTELUN KYSYMYKSET

Alkuun muutama kysymys Rantasipi Edenin sisäisistä ympäristöasioista:

Miten Restel Oy:n ajama ympäristöpolitiikka näkyy mielestäsi Rantasipi Edenin toiminnassa?

Miten kuvailisit ympäristöasioiden hoitoa Rantasipi Edenissä?

Miten talon sisäinen johto huomioi ympäristöasiat?

Koetko, että ympäristöasiat ovat sidoksissa kaikessa Rantasipi Edenin toimissa vai enemmänkin irrallisena taustavaikuttimena?

Miten lakisääteisiä ympäristöasioita hoidetaan Rantasipi Edenissä? Seurataanko muutoksia ja kehitysaskelaita lainsäädännössä ja yleisessä keskustelussa aktiivisesti?

Seuraavaksi muutama kysymys vuosittain tehtävästä ympäristökartoituksesta ja -suunnitelmasta:

Miten koet, että ympäristökartoitus ja – suunnitelma tällä hetkellä vaikuttavat Rantasipi Edenin toimintaan?

Mitä etuja ympäristökartoituksen ja – suunnitelman tekemisellä mielestäsi on yrityksen toimintaan?

Miten henkilökunta asennoituu ympäristökartoitusta ja suunnitelmaa kohtaan? Nähdäänkö ne hyödyllisinä?

Koetko, että ympäristökartoitusta ja -suunnitelmaa hyödynnetään toiminnassa tarpeeksi?

Ja vielä muutama kysymys ympäristöjohtamisesta:

Oletko tutustunut ympäristöjohtamisen käsitteeseen?

Miten koet, että ympäristöjohtamisen hyödyntäminen yrityksen toiminnassa vaikuttaisi yrityksen toimintaan?

Jos Rantasipi Edenissä otettaisiin käyttöön ympäristöjohtamisen periaatteet, olisiko henkilöstö tarpeeksi motivoitunut hyödyntämään sitä?